

Protector

PENSIOENFONDS MEDEWERKERS **EXXONMOBIL** NEDERLAND

Jaarverslag 2014

Stichting Pensioenfonds "Protector"

Postbus 90170

5000 LM Tilburg

Telefoon: (013) 462 2356

E-mail: pensioenfonds_protector@achmea.nl

Internet: www.pensioenfondsprotector.nl

Inhoud

A	Voorwoord	5
B	Kerncijfers	8
C	Karakteristieken van het pensioenfonds	10
D	Verslag van intern toezicht en Verantwoordingsorgaan	15
E	Bestuursverslag	18
	Governance	18
	Uitbesteding	20
	Kernthema's	21
	Ontwikkelingen in de sector	26
	Pensioenparagraaf	30
	Beleggingenparagraaf	31
	Financiële paragraaf	36
	Risicoparagraaf	40
	Verwacht en gepland voor 2015	41
Jaarrekening		
1	Balans per 31 december	47
2	Staat van baten en lasten	49
3	Kasstroomoverzicht	51
4	Toelichting behorende bij de jaarrekening	53
5	Toelichting op de balans	61
6	Toelichting op de staat van baten en lasten	77
Overige gegevens		
1	Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum	87
2	Resultaatbestemming	88
3	Actuariële verklaring	89
4	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	90
Bijlagen		
1	Verloopstaat deelnemers	95

A Voorwoord

De pensioenwereld blijft in beweging met wijzigingen in wetgeving en ontwikkelingen op de financiële markten. Gelukkig kunnen we concluderen dat de financiële situatie van ons fonds gezond blijft. In dit jaarverslag blikken we terug op de vele gebeurtenissen in het afgelopen jaar.

Financiële situatie

Het fonds had op 31 december 2014 een dekkingsgraad van 125,0%, rekening houdend met de voorgenomen restitutie premie aan de Toegetreden Ondernemingen (TO) van € 101,1 miljoen. Dit is hoger dan de wettelijk vereiste dekkingsgraad die eind 2014 115,1% was. Het per 31 december 2013 vastgestelde overschot van € 177,2 miljoen is eind mei 2014 teruggestort aan de TO.

Het Bestuur heeft kunnen besluiten tot een duurtetoeslag van 0,51% per 1 januari 2015 op de ingegane pensioenen en de aanspraken van de “slapers”, dankzij de toezegging van de TO om de daarvoor benodigde aanvullende premie te betalen. Op de pensioenaanspraken van de deelnemers, zoals deze ultimo 2014 zijn ingebracht in de nieuwe middelloonregeling, is per 1 januari 2015 een toeslag toegekend van 0,88%.

Het belegd vermogen van “Protector” steeg in 2014 met € 304 miljoen tot € 2.448 miljoen. De totale return (opbrengst beleggingen inclusief waardemutaties ten opzichte van de gemiddelde marktwaarden) bedroeg in 2014 25,6% (in 2013 7,7%).

Herziening pensioenregeling

In december 2013 kwam Pensioenreglement C tot stand. De wijzigingen, met een ingangsdatum van 1 januari 2014, waren met name ingegeven vanuit gewijzigde fiscale wetgeving. Zo werd het opbouwpercentage in de eindloonregeling verlaagd van 2,0% op 65 jaar naar 1,9% op 67 jaar en werd de pensioenrichtleeftijd voor de actieve deelnemers verschoven van 65 naar 67 jaar. Ook werd de pensioenregeling deels vereenvoudigd: het partnerpensioen met uitgesteld risico werd verruild voor een partnerpensioen op opbouwbasis.

De wijzigingen in de pensioenregeling per 1 januari 2014 zijn stapsgewijs verwerkt in de pensioenadministratie. Uiteindelijk was de implementatie van Reglement C in juni afgerond en ontvingen de deelnemers in juli de zogenaamde conversiebrief. Vervolgens kon het UPO op basis van 1 januari 2014 data aan de deelnemers worden verstrekt.

Opnieuw gedreven door wijzigingen in de fiscale wetgeving, besloten de TO, na overleg met de OR, tot een aanpassing van de pensioenovereenkomst met ingang van 1 januari 2015. Meest in het oog springende wijziging is de overgang van een eindloonregeling naar een geïndexeerde middelloonregeling. Vastgesteld werd dat door de nieuwe wettelijke wijzigingen, met name de invoering van een begrenzing van een pensioengevend salaris van € 100.000 waartegen fiscaal gefaciliteerd pensioen kan worden opgebouwd, het voortzetten van een eindloonregeling praktische problemen zou kunnen gaan opleveren. Een middelloonregeling werd als een meer toekomstbestendige oplossing beoordeeld. Bij de overgang van de eindloon- naar de middelloonregeling per 1 januari 2015 zijn de tot en met 31 december 2014 opgebouwde pensioenaanspraken van de actieve deelnemers als premievrije aanspraak in de middelloonregeling ingebracht; deze premievrije aanspraken zijn de basis voor de eerste toeslagverlening per 1 januari 2015 in de middelloonregeling. In de nieuwe middelloonregeling wordt met ingang van 1 januari 2015 tegen een fiscaal maximaal opbouwpercentage van 1,875% jaarlijks pensioen opgebouwd over de pensioengrondslag. Deze pensioengrondslag is aan de ene kant begrensd door een maximum pensioengevend salaris van € 100.000, aan de andere kant is de franchise per 1 januari 2015 verlaagd van € 13.449 naar het fiscaal minimum van € 12.642, waardoor een fiscaal maximale pensioenregeling is ingevoerd.

De TO heeft een jaarlijkse toeslagverlening over de opgebouwde pensioenaanspraken voor de actieve deelnemers toegezegd die de stijging van het Consumentenprijs-indexcijfer “alle huishoudens” volgt; daartoe wordt door de TO jaarlijks een aanvullende koopsom ter beschikking gesteld aan het fonds. De jaarlijkse toeslagverlening over de pensioenaanspraken van gewezen deelnemers en over de pensioenrechten van degenen met een ingegaan pensioen is ongewijzigd. Er is door de deelnemers aan de nieuwe pensioenregeling met ingang van 1 januari 2015 geen eigen bijdrage verschuldigd aan de regeling. De wijzigingen in de pensioenregeling zijn vastgelegd in een nieuw ‘Pensioenreglement D’.

Nieuw Financieel Toetsingskader

Het nieuwe financieel toetsingskader (nFTK) voor pensioenfondsen is per 1 januari 2015 van kracht. Het nFTK is bedoeld om nominale pensioenen te beschermen. Eén van de gevolgen van het nFTK is dat de buffervereisten die aan de pensioenfondsen worden gesteld zijn verhoogd. Ook de regels voor indexatie vanuit reserves in het pensioenfonds zijn strenger dan in het vorige financieel toetsingskader.

Uit eerste onderzoek voor “Protector” van de gevolgen van het nFTK is de verwachting dat de materiële gevolgen van het nFTK voor het fonds beperkt zullen zijn, omdat de momenteel aangehouden buffer (125% van de Technische voorzieningen) voldoende groot is om de nieuwe buffervereisten te kunnen dekken. Gezien voor “Protector” de toeslagverlening gefinancierd wordt door de TO middels koopsommen, heeft het nFTK geen effect op toekomstige toeslagverleningen. Het fonds zal in de loop van 2015 aan de slag gaan met nieuwe verplichtingen uit het nFTK.

Governance

Per 7 augustus 2013 trad de Wet versterking bestuur Pensioenfondsen in werking. Nadat in 2013 al werd gekozen tot voortzetting van het paritaire bestuursmodel en voortzetting van het intern toezicht in de vorm van een Visitatiecommissie waren er voor 1 juli 2014 nog de nodige wijzigingen door te voeren. Zo hield de Deelnemersraad op 1 juli 2014 op te bestaan en trad per die datum het nieuwe

Verantwoordingsorgaan aan, met meer uitgebreide bevoegdheden dan het Verantwoordingsorgaan tot die datum had. Een en ander heeft geleid tot onder meer een aanpassing van de statuten en een aangepast Reglement Verantwoordingsorgaan en Reglement Visitatiecommissie.

Op 1 januari 2014 trad de Code Pensioenfondsen in werking en deze verkreeg op 1 juli 2014 haar wettelijke verankering. Deze Code is de opvolger van de Principes voor Goed Pensioenfondsbestuur en het doel van de Code is de verhoudingen binnen het pensioenfonds transparanter te maken. Daarnaast moet de Code bijdragen aan het versterken van ‘goed pensioenfondsbestuur’. De Code bevat een 83-tal normen en aan deze normen moet in beginsel worden voldaan. Waar dat bij een norm niet het geval is moet daar een nadere motivering voor gegeven worden. Het Bestuur heeft vastgesteld dat aan de meeste normen is voldaan; daartoe werden in het verslagjaar onder meer een Missie-Visie- doelstellingen document en een Klokkenluidersregeling vastgesteld, deze documenten zijn beschikbaar op de website van het fonds. Voor een aantal normen is de implementatie nog gaande en zal in 2015 afgerond zijn. Voor een aantal normen op het gebied van diversiteit binnen het Bestuur en het Verantwoordingsorgaan legt het Bestuur uit dat zij diversiteit wil stimuleren, maar dat zij ook andere factoren in overweging neemt zoals ervaring en deskundigheid.

Communicatie

Communicatie blijft de aandacht houden van het Bestuur. In het verslagjaar is er het nodige gebeurd op dat gebied. Hierbij kan worden gedacht aan het organiseren van een pensioenspreekuur op locatie Rotterdam, het voortzetten van de publicatie van pensioenbulletins en infosessies over de nieuwe pensioenregeling. Ook werd veel gebruik gemaakt van “Op Koers”. Nu Pensioenreglement D is vastgesteld zal opnieuw de pensioenplanner worden aangepast. Voorts zal in 2015 de website van het fonds een wijziging ondergaan. Daarbij wordt rekening gehouden met de nieuwe communicatievereisten zoals deze zijn vervat in de nieuwe Wet Pensioencommunicatie. Deze nieuwe wetgeving schrijft ondermeer gelaagdheid in de pensioencommunicatie voor.

Dat is het meer informeren op hoofdlijnen, waarbij de deelnemer naar wens zelf meer detailinformatie kan ophalen bij het fonds. Ook zal er meer aandacht worden besteed aan verdere digitalisering, uiteraard binnen de kaders die de nieuwe wetgeving biedt.

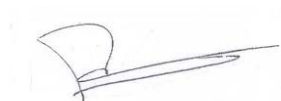
Studie cross-border pensioenfonds

In maart 2015 hebben de Toegetreden Ondernemingen aangegeven dat zij een inventarisatie gedaan hebben naar mogelijke efficiëntie verbeteringen voor zowel het beheer van pensioentoezeggingen in het Nederlandse fonds, de Stichting Pensioenfonds "Protector" als het beheer van de Belgische pensioentoezeggingen in het Belgisch ExxonMobil OFP fonds. Deze inventarisatie heeft geleid tot de conclusie dat het onderbrengen van de pensioentoezeggingen in één gezamenlijk fonds kan bijdragen tot een aanzienlijke kostenbesparing in de uitvoering van de regelingen zonder dat de regelingen en toezeggingen in de beide landen wijzigen. De ondernemingen hebben dan ook besloten een studie te doen naar de mogelijke oprichting van een gezamenlijk pensioenfonds voor Nederland en België. Het voornemen is een fonds te vestigen in België door uitbreiding van het bestaande ExxonMobil OFP naar een cross-border (IORP) pensioenfonds. Het Bestuur van "Protector", het Verantwoordingsorgaan en de

Ondernemingsraad zijn gevraagd om deel te nemen aan een gezamenlijke klankbordgroep om deze studie te begeleiden en daarmee de belangen van alle betrokkenen te behartigen. De studie beoogt verdere invulling en keuzes te bestuderen die gemaakt moeten worden voor een cross-border pensioenfonds en eveneens met aanbevelingen te komen voor de opzet van het cross-border pensioenfonds. Het Bestuur en het Verantwoordingsorgaan hebben besloten deel te nemen aan de klankbordgroep en zullen de komende periode veel aandacht aan deze studie geven.

Gedurende het verslagjaar speelden er nog diverse andere ontwikkelingen. Meer informatie daarover vindt u in dit jaarverslag.

Tot slot wil ik namens het Bestuur iedereen bedanken die zich in 2014 weer heeft ingezet voor het pensioenfonds.

A.J. van der Linden, voorzitter
22 april 2015

B Kerncijfers

Deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden

	2014		2013		2012		2011		2010	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Deelnemers	1.471	29,7	1.437	29,1	1.608	32,6	1.641	33,2	1.621	32,8
Gewezen deelnemers	1.153	23,2	1.177	23,8	1.046	21,3	1.091	22,0	1.136	22,9
Pensioengerechtigden	2.333	47,1	2.329	47,1	2.273	46,1	2.214	44,8	2.192	44,3
	4.957	100,0	4.943	100,0	4.927	100,0	4.946	100,0	4.949	100,0

Ultimo 2014 zijn er geen deelnemers meer die onder de A regeling vallen (ultimo 2013 waren er nog 5 deelnemers).

Premiebijdragen, saldo overdrachten van rechten, pensioenuitkeringen en pensioenuitvoerings- en administratiekosten

(Bedragen x € 1.000)	2014	2013	2012	2011	2010
Bijdragen werkgevers	-79.986	-137.259	-32.099	304.685	3.832
Bijdragen werknemers	1.538	1.491	1.397	1.299	1.227
	-78.448	-135.768	-30.702	305.984	5.059
Saldo overdrachten van rechten					
Risico pensioenfonds	1.734	494	-382	212	-399
Pensioenuitkeringen	53.871	51.954	49.582	48.515	48.408
Uitvoeringskosten	1.898	1.827	1.656	1.617	1.397

Technische voorzieningen, stichtingskapitaal en reserves en vermogen Dekkingsgraad in %

(Bedragen x € 1.000)	31-12-2014	31-12-2013	31-12-2012	31-12-2011	31-12-2010
Technische voorzieningen	1.874.830	1.571.062	1.594.772	1.420.345	1.226.144
Stichtingskapitaal en reserves	468.707	392.765	398.693	413.134	358.542
Beleggingen - voor risico pensioenfonds	2.426.465	2.117.735	2.074.499	1.822.403	1.677.521
Overige activa	1.064	1.028	800	601	566
Saldo overige activa en passiva	-83.992	-154.936	-81.834	10.475	-93.401
Totaal vermogen	2.343.537	1.963.827	1.993.465	1.833.479	1.584.686
Aanwezige dekkingsgraad in %	125,0	125,0	125,0	129,1	129,2
Vereiste dekkingsgraad FTK in %	115,1	119,8	120,9	123,6	129,2

Verdeling beleggingsportefeuille voor risico pensioenfonds

	31-12-2014		31-12-2013		31-12-2012		31-12-2011		31-12-2010	
	x € 1.000	%	x € 1.000	%	x € 1.000	%	x € 1.000	%	x € 1.000	%
Vastgoed beleggingen	35.534	1,5	50.480	2,4	57.569	2,8	59.631	3,3	83.431	5,0
Aandelen	916.794	37,7	1.019.560	48,1	991.152	47,7	850.397	46,6	943.089	56,2
Vastrentende waarden	1.474.137	60,8	1.047.695	49,5	1.025.778	49,5	912.375	50,1	651.001	38,8
	2.426.465	100,0	2.117.735	100,0	2.074.499	100,0	1.822.403	100,0	1.677.521	100,0

Beleggingsopbrengsten en kosten vermogensbeheer risico pensioenfonds

(Bedragen x € 1.000)	2014	2013	2012	2011	2010
Directe beleggingsopbrengsten	4.020	3.341	3.563	7.258	6.129
Indirecte opbrengsten	509.727	157.807	240.433	-13.135	172.021
Kosten vermogensbeheer	-1.528	-1.704	-1.658	-1.368	-1.515
	512.219	159.444	242.338	-7.245	176.635

Beleggingsrendement voor risico pensioenfonds

(In procenten)	2014	2013	2012	2011	2010
Totaal rendement	25,6	7,7	13,1	-1,2	10,8
Benchmark rendement	24,9	8,5	13,3	-3,3	10,2

Toeslagen

(In procenten)	2015	2014	2013	2012	2011
Op middelloonafspraken	0,88	-	-	-	-
Op uitgekeerde pensioenen en pensioenaanspraken gewezen deelnemers	0,51	0,97	1,92	1,75	1,30
Op het premievrije pensioen OTS	-	2,00	2,00	2,00	1,75
Op het premievrije pensioen MPT	-	1,50	1,50	2,00	1,75
Op de premievrijgestelde opbouw arbeidsongeschikten	0,88	1,08	2,00	1,94	1,44

C Karakteristieken van het pensioenfonds

Profiel

De eerste voorloper van Stichting Pensioenfonds "Protector" (hierna te noemen "het fonds"), statutair gevestigd te Breda, is opgericht op 1 januari 1910. De laatste statutenwijziging was op 1 juli 2014. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41151199.

Het fonds is een ondernemingspensioenfonds en is aangesloten bij de Pensioenfederatie. Het fonds stelt zich ten doel: het toekennen van aanspraken op, c.q. het uitkeren van pensioenen aan deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en hun partners, respectievelijk gewezen partners en hun kinderen, overeenkomstig het bepaalde in Statuten en Reglementen voor de volgende ondernemingen:

- Esso Nederland B.V., statutair gevestigd te Breda;
- ExxonMobil Chemical Holland B.V., statutair gevestigd te Rotterdam;
- ExxonMobil Financial Services B.V., statutair gevestigd te Breda.

(Hierna te noemen de Toegetreden Ondernemingen "TO".)

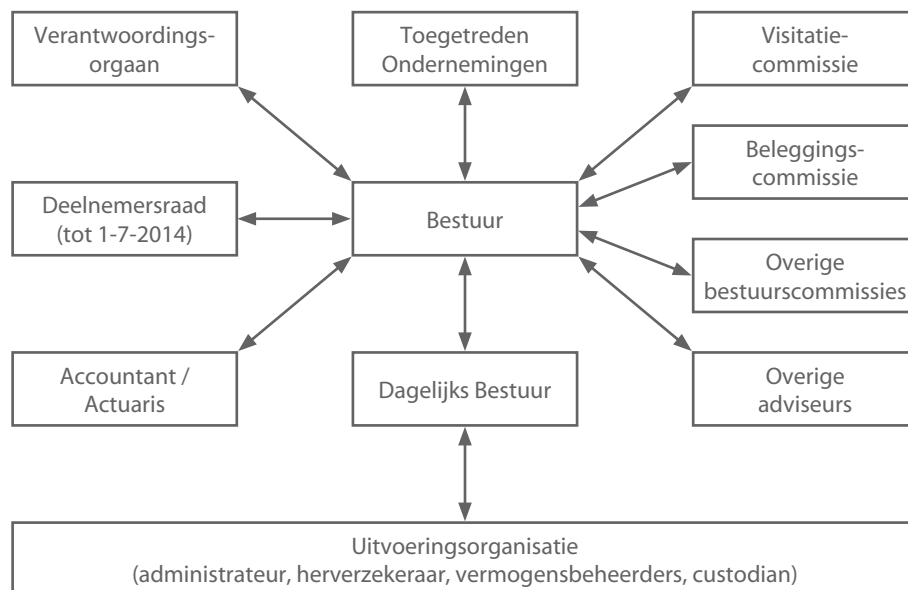
Organisatie van het pensioenfonds

Verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden

In het vervolg van dit hoofdstuk beschrijven wij de huidige organisatie van het fonds aan de hand van het onderstaande schema.

Bestuur

Het Bestuur is verantwoordelijk voor het beheer van het fonds en het uitvoeren van de door de werkgever toegezegde pensioenregelingen, waaronder het doen van pensioenuitkeringen aan gepensioneerden en rechthebbende nabestaanden. Onderdeel van deze verantwoordelijkheid is het inrichten en uitvoeren van interne controlemaatregelen gericht op de juiste en volledige registratie van de gegevens van het fonds.

Dagelijks Bestuur

Het Bestuur heeft een Dagelijks Bestuur (DB) aangewezen dat verantwoordelijk is voor:

- Uitvoeren van bestuursbesluiten binnen het raamwerk van de genomen besluiten en zover niet door de administrateur of actuaris uitgevoerd.
- Beoordelen van brieven opgesteld door actuaris of administrateur, zover niet behorend tot de reguliere correspondentie van de administrateur. Eventueel ondertekenen van deze brieven.
- Voorbereiden van agenda en stukken voor bestuursbesluiten, uitwerken stukken voor nadere besluitvorming in het Bestuur voor zover niet uitgevoerd door administrateur, actuaris, Beleggingscommissie of anderen.
- Besluiten in dringende zaken die geen uitstel dulden tot de volgende bestuursvergadering.
- Beslissingen over uitvoeringsvragen in zake individuele gevallen.
- Directe uitvoering van vragen / enquêtes / zaken die geen wezenlijke wijziging van het beleid van het pensioenfondsbestuur inhouden.
- Coördinatie van contacten met administrateur, actuarissen, De Nederlandsche Bank (DNB), Autoriteit Financiële Markten (AFM), (onafhankelijke) accountant, Pensioenfederatie, Toegetreden Ondernemingen, Deelnemersraad (tot 1 juli 2014 actief), Verantwoordingsorgaan, Belastingdienst en andere relevante partijen.

De samenstelling van het Dagelijks Bestuur bestaat uit twee gekozen en twee door de TO voorgedragen bestuursleden, waaronder de voorzitter en de vice-voorzitter van het Bestuur. Het Dagelijks Bestuur rapporteert iedere bestuursvergadering aan het voltallige Bestuur over verrichte activiteiten en eventuele uitvoeringsbesluiten die sinds de vorige bestuursvergadering zijn genomen.

Beleggingscommissie

Er is een Beleggingscommissie die het Bestuur adviseert ten aanzien van de beleggingen. De Beleggingscommissie ontwikkelt voorstellen voor gewenste beleggingsstructuur voor het fonds en de selectie van de vermogensbeheerders.

Secretaris van de Beleggingscommissie

De Secretaris van de Beleggingscommissie draagt zorg voor implementatie en bewaking van het beleggingsbeleid, binnen het door het Bestuur aangegeven kader.

De Secretaris van de Beleggingscommissie is jegens het Bestuur verantwoordelijk voor:

- De toetsing van de beleggingen tegen de strategische benchmark, gegeven de beleggingsdoelstellingen van het fonds;
- Het voorstellen en controleren van beleggingsmandaten en benchmarks voor te onderscheiden portefeuilles en/of beleggingsfondsen;
- De beoordeling van de wijze waarop de vermogensbeheerders het beleggingsbeleid uitvoeren, in het bijzonder ten aanzien van allocatie en selectie, in het licht van de marktontwikkelingen en de beleggingsbenadering van de betrokken vermogensbeheerders;
- Een adequate rapportage aan de Beleggingscommissie zelf en aan het Bestuur over de ontwikkeling van de dekkingsgraad.

Deelnemersraad

Als uitvloeisel van de Wet versterking bestuur bestaat de Deelnemersraad sinds 1 juli 2014 niet meer. De Deelnemersraad adviseerde het Bestuur desgevraagd of uit eigen beweging over aangelegenheden die het fonds betreffen. De Deelnemersraad bestond uit evenredige vertegenwoordigingen van deelnemers en pensioengerechtigden.

Verantwoordingsorgaan

Het Bestuur legt verantwoording af aan het Verantwoordingsorgaan over beleid, uitvoering beleid en naleving van Principes voor Goed Pensioenfondsbestuur. Het Verantwoordingsorgaan heeft tot taak een oordeel te geven over het handelen van het Bestuur aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van de Visitatiecommissie, over het door het Bestuur uitgevoerde beleid, alsmede over beleidskeuzes voor de toekomst. Dit oordeel wordt bekend gemaakt en in het jaarverslag opgenomen. Ook heeft het Verantwoordingsorgaan adviesrechten zoals bepaald in de Wet versterking bestuur en het reglement Verantwoordingsorgaan.

Visitatiecommissie

Voor het Intern Toezicht is gekozen voor de vorm van een Visitatiecommissie (VC). De VC beoordeelt eens per jaar de beleids- en bestuursprocedures en -processen, de checks and balances, de wijze waarop de uitvoering van de regeling wordt bestuurd en aangestuurd en de wijze waarop wordt omgegaan met de risico's op de langere termijn voor (de dekingsgraad van) het pensioenfonds. In 2014 heeft intern toezicht plaatsgevonden.

Externe deskundigen

Naast deze interne organen kent het fonds ook externe deskundigen.

- De certificerend actuaris rapporteert jaarlijks over de financiële positie van het fonds en geeft een actuariële verklaring af.
- De adviserend actuaris adviseert het Bestuur gevraagd en ongevraagd over relevante onderwerpen zoals de in de

reglementen gebruikte berekenings- en omrekeningsfactoren en voert ook alle actuariële berekeningen uit.

- De externe onafhankelijke accountant controleert de jaarrekening en de verslagstaten ten behoeve van de toezichthouder. Hij rapporteert aan het Bestuur in de vorm van een controleverklaring bij de jaarrekening en een accountantsverslag. Hierin wordt melding gemaakt van zijn eventuele opmerkingen en aanbevelingen omtrent de administratieve organisatie en interne controle van het fonds.

Samenstelling van het Bestuur

Het Bestuur van de Stichting bestaat uit acht leden. Vier zijn er door de TO benoemd, twee zijn gekozen uit en door de deelnemers en twee zijn gekozen uit en door de kring van pensioengerechtigden. Gedurende het verslagjaar was de samenstelling van het Bestuur als volgt:

Samenstelling van het Bestuur

<i>Naam</i>	<i>Gekozen / benoemd door</i>	<i>Rol</i>
A.J. van der Linden	Toegetreden Ondernemingen	Voorzitter, Dagelijks Bestuur
P. Huisman	Toegetreden Ondernemingen	
J.J.M. Muffels	Toegetreden Ondernemingen	
G.M.W. Shultz-Sibbel	Toegetreden Ondernemingen	Dagelijks Bestuur
P.J.C. Mertens	Deelnemers	Vice-voorzitter*, Dagelijks Bestuur
M.J. den Hertog	Deelnemers	
P. Weijel	Pensioengerechtigden	
M. Meulblok	Pensioengerechtigden	Vice-voorzitter* , Dagelijks Bestuur

**) Per 1 juni 2014 heeft de heer Mertens de rol als vice-voorzitter van de heer Meulblok over genomen.*

Alle benoemde bestuursleden zijn benoemd voor onbepaalde tijd. Alle gekozen bestuursleden zijn benoemd voor een zittingsperiode van vier jaar, eindigend op 1 juni 2016.

Samenstelling van de Deelnemersraad

Gedurende het verslagjaar was de samenstelling van de Deelnemersraad als volgt:

<i>Naam</i>	<i>Namens</i>	<i>Rol</i>
A.J.M. Ahsmann	Deelnemers	
D.J. van der Have	Deelnemers	Secretaris
J. Verheij	Deelnemers	Voorzitter
H.A. Tampoebolon	Pensioengerechtigden	
E.J. Overmaat	Pensioengerechtigden	
C.J.T. van Dinther	Pensioengerechtigden	

De Deelnemersraad bestond uit zes leden. Drie waren er gekozen door en uit de deelnemers en drie waren er gekozen uit en door de kring van pensioengerechtigden. De leden waren gekozen voor een periode van 4 jaar, eindigend op 1 juni 2016. Als gevolg van het in werking treden van de Wet versterking bestuur is deze op 1 juli 2014 opgehouden te bestaan.

Samenstelling van het Verantwoordingsorgaan

Ten gevolge van de Wet versterking bestuur is de samenstelling van het Verantwoordingsorgaan per 1 juli 2014 gewijzigd. Tot deze datum was de samenstelling van het Verantwoordingsorgaan als volgt:

<i>Naam</i>	<i>Gekozen / benoemd door</i>	<i>Rol</i>
J.M. Van Roost	Toegetreden Ondernemingen	
N.C.M. Nowé	Toegetreden Ondernemingen	
J. Verheij	Deelnemers	Voorzitter
D.J. van der Have	Deelnemers	Secretaris
E.J. Overmaat	Pensioengerechtigden	
C.J.T. van Dinther	Pensioengerechtigden	

Vanaf 1 juli 2014 is het nieuwe Verantwoordingsorgaan aangetreden. Het nieuwe Verantwoordingsorgaan bestaat uit negen leden. Drie leden zijn voor onbepaalde tijd

benoemd door en uit de kring van Toegetreden Ondernemingen. In beginsel worden zes leden benoemd voor een periode van vier jaar door en uit de deelnemers respectievelijk de pensioengerechtigden, door middel van verkiezingen uit de betrokken geledingen, waarbij de deelnemers en pensioengerechtigden in evenredigheid zijn vertegenwoordigd. Bij de wijzigingen ingevolge de Wet versterking bestuur is er met instemming van betrokken organen voor gekozen om de leden van de Deelnemersraad lid te (blijven) laten uitmaken van het Verantwoordingsorgaan. Van de zijde van de werkgever waren er twee mutaties. Gedurende het tweede half jaar van 2014 had het Verantwoordingsorgaan de volgende samenstelling:

<i>Naam</i>	<i>Gekozen/benoemd door</i>	<i>Rol</i>
A.C. Moree	Toegetreden Ondernemingen	
N.C.M. Nowé	Toegetreden Ondernemingen	
M.M.H.W. Speklé	Toegetreden Ondernemingen	
A.J.M. Ahsmann	Deelnemers	Voorzitter
J. Verheij	Deelnemers	
D.J. van der Have	Deelnemers	Secretaris
E.J. Overmaat	Pensioengerechtigden	
C.J.T. van Dinther	Pensioengerechtigden	
H.A. Tampoebolon	Pensioengerechtigden	

Samenstelling van de Visitatiecommissie

Gedurende het verslagjaar was de samenstelling van de Visitatiecommissie als volgt:

<i>Naam</i>	<i>Organisatie</i>
N. de Jager	VCHolland
G.W. Euverman	VCHolland
J. Ruben	VCHolland

Een visitatie vindt ieder jaar plaats.

Samenstelling van de Beleggingscommissie

Gedurende het verslagjaar was de samenstelling van de Beleggingscommissie als volgt:

<i>Naam</i>	<i>Rol</i>
A.J. van der Linden	
M. Kennett	
M.M.H.W. Speklé (tot 1 juli 2014)	
W. van Rossum (vanaf 1 juli 2014)	
S. Cools	
P. Weijel	
M.E. Spieksma	Voorzitter
De commissie wordt ondersteund door:	
E.P.A. van Alphen	Secretaris

De Beleggingscommissie bestaat uit ten minste 3 leden en worden benoemd door het Bestuur. De benoeming is voor onbepaalde tijd. De commissie wordt ondersteund door een Secretaris, voorgedragen door de TO en benoemd door het Bestuur. De heer Speklé is met ingang van 1 juli uit de Beleggingscommissie getreden nadat hij door de TO per die datum in het Verantwoordingsorgaan was benoemd. In zijn plaats is de heer Van Rossum per die datum als lid toegevoegd aan de Beleggingscommissie.

Actuaris

Gedurende het verslagjaar waren de actuarissen van het fonds:

<i>Naam</i>	<i>Rol</i>
Mercer (Nederland) B.V.	adviserend
Mercer (Nederland) B.V.	certificerend

Accountant

Gedurende het verslagjaar was de onafhankelijke accountant van het fonds:

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Compliance officer

Gedurende het verslagjaar was de compliance officer van het fonds:

F.C. Mathijssen	ExxonMobil Petroleum & Chemicals BVBA
-----------------	--

Vermogenbeheerders

Gedurende het verslagjaar waren de vermogensbeheerders van het fonds:

<i>Naam</i>	<i>Mandaat</i>
BlackRock	Aandelen World ex USA
Northern Trust	Aandelen USA
BlackRock	Euro Obligaties
Horsley Bridge	Venture Capitals
LaSalle	Onroerend goed

Custodian

Gedurende het verslagjaar was de custodian van het fonds:
Northern Trust

Administrateur

Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V.

D Verslag van intern toezicht en Verantwoordingsorgaan

Intern toezicht

Iedere jaar vindt intern toezicht plaats. In het najaar van 2014 heeft intern toezicht door VC Holland plaatsgevonden. In het navolgende is een samenvatting van het verslag van de Visitatiecommissie weergegeven. De bevindingen van de Visitatiecommissie zijn op 10 december 2014 met het Bestuur besproken.

Samenvatting Visitatierapport

Met de invoering van de Pensioenwet zijn nadere eisen gesteld aan het interne toezicht bij pensioenfondsen. Met de inwerkingtreding van de Code Pensioenfondsen (1 januari 2014) als vervanging voor de in 2005 geïntroduceerde Principes voor goed pensioenfondsbestuur en de Wet versterking bestuur pensioenfondsen (per 1 juli 2014) zijn voornoemde eisen op een aantal aandachtsgebieden nog nader aangescherpt, met name op het gebied van de governance van het Fonds. De naleving van de Code Pensioenfondsen maakt onderdeel uit van de visitatie.

Het intern toezicht heeft betrekking op het beleid van het Bestuur en de algemene gang van zaken bij pensioenfondsen. Een adequate risicobeheersing en een evenwichtige belangenafweging door het Bestuur staan daarbij centraal.

Het interne toezicht door middel van een visitatie dient met de inwerkingtreding van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen vanaf 2014 jaarlijks plaats te vinden. Het Bestuur van de Stichting Pensioenfonds "Protector" (hierna: het Fonds) heeft daaraan invulling te geven door na advies van het Verantwoordingsorgaan aan VCHolland de opdracht te verlenen tot de uitvoering van een visitatie in de tweede helft van 2014. Het Bestuur heeft aangegeven bij de visitatie in 2014 de implementatie van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen als specifiek aandachtspunt te willen zien.

VCHolland heeft voor de uitvoering van jaarlijkse visitaties een aanpak ontwikkeld die voortborduurde op de uitvoering van een algehele visitatie die het Fonds in 2013 heeft laten uitvoeren, eveneens door VCHolland.

Bij de algehele visitatie in 2013 heeft de Visitatiecommissie geconcludeerd dat het Bestuur op adequate wijze functioneert, in control is met betrekking tot de uitbestede activiteiten e.e.a. gebaseerd op een goede governance structuur. De activiteiten van het Bestuur sinds de laatste visitatie zijn erop gericht geweest om, waar nodig, deze situatie nog verder te verbeteren respectievelijk aan te passen aan nieuwe wet- en regelgeving.

Naar het oordeel van de Visitatiecommissie heeft het Fonds op een zorgvuldige wijze de implementatie van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen uitgevoerd. Het Bestuur heeft daarbij het besluit genomen het paritaire bestuursmodel te handhaven. Vanwege de wet is de Deelnemersraad opgeheven. De leden van de Deelnemersraad zijn overgegaan naar het Verantwoordingsorgaan waarin de Toegetreden Ondernemingen (TO) ook zijn vertegenwoordigd.

Het Bestuur heeft ook een nadere analyse uitgevoerd van de toepasselijkheid van de eveneens in werking getreden Code Pensioenfondsen (CP). Daarbij is onderzocht welke normen van de CP reeds passen bij de governance structuur, welke aanpassingen nodig zijn en waar het Bestuur wil afwijken van de normen. In het jaarverslag 2014 zal het Bestuur daarover verantwoording afleggen. Met betrekking tot de door het Bestuur geformuleerde missie/visie en bijbehorende strategie heeft de Visitatiecommissie de aanbeveling gedaan na te gaan of in de documentatie van het Fonds voldoende concrete beleidsuitgangspunten zijn opgenomen om periodiek de operationele invulling van dat beleid daaraan te kunnen toetsen.

De Visitatiecommissie oordeelt dat de deskundigheid van het Bestuur op een hoog peil staat. Er is ook aandacht voor een verdere deskundigheidsbevordering waarbij ook het Verantwoordingsorgaan wordt meegenomen. Het deskundigheidsplan van het Fonds is geactualiseerd en is daarmee in overeenstemming gebracht met de wet- en regelgeving op dit gebied. De Visitatiecommissie doet daarbij nog de aanbeveling de competentievisie van het Verantwoordingsorgaan snel af te ronden.

De relatie met de TO is bij de visitatie in 2014 een belangrijk aandachtspunt geweest. De Visitatiecommissie heeft daarbij geconstateerd dat de volatiliteit die uit de bestaande beleggingsmix voortvloeit wordt opgevangen door de TO en niet tot uitdrukking komt in de dekkingsgraad die gedurig op 125% wordt gehouden. In 2014 heeft het Fonds overigens het risicoprofiel verlaagd. Het percentage zakelijke waarden in de beleggingsportefeuille is, ten faveure van de portefeuille vastrentende waarden, verlaagd van 50% naar 40%.

De Visitatiecommissie heeft daarbij nog de aanbeveling gedaan om in de bestuursnotulen ook de conclusies met betrekking tot de kredietwaardigheidstoets en het overleg met de TO op te nemen. Tevens doet de Visitatiecommissie de aanbeveling om te bezien in hoeverre de bestaande contractuele verhoudingen met de TO afdoende zijn vastgelegd in relatie tot de uitbesteding bij een derde partij.

De wijze waarop het beleggingsproces zowel met betrekking tot de beleidsvorming als de operationele invulling wordt uitgevoerd getuigt volgens de Visitatiecommissie van een adequate aanpak. Met betrekking tot een relatief kleine groep beleggingen (vastgoed en private equity) doet de Visitatiecommissie de aanbeveling om bij het waarderingsproces daarvan na te gaan of voldoende checks en balances aanwezig zijn.

De risicobeheersing van het Fonds is op een structurele wijze ingevuld en maakt deel uit van de bestuurscyclus. Met betrekking tot de commissie audit en control doet de Visitatiecommissie de aanbeveling om het denkproces van deze commissie met betrekking tot de blijvende volledigheid en relevantie van het "risk and controls universe" op een transparante wijze vast te leggen.

De Visitatiecommissie stelt dat de communicatie van het Fonds met de (gewezen) deelnemers op adequate wijze is ingevuld en waar nodig is aangepast aan gewijzigde wet- en regelgeving. Het Fonds betreft daarbij ook de mening van de deelnemers over de wijze van communicatie door het Fonds. Het Bestuur zoekt voortdurend naar wegen om de communicatie te verbeteren. Zo heeft zij in 2013 een nieuwe tool "Op Koers" gelanceerd waarmee de deelnemers inzicht kunnen krijgen in de status van de pensioenopbouw in relatie tot hun uitgavenpatroon na pensionering.

In de bestuursvergadering van 2 februari 2015 heeft het Bestuur haar reactie op de aanbevelingen geformuleerd. Het Bestuur kan zich vinden in de aanbevelingen en heeft een actieplan geformuleerd om de aanbevelingen in 2015 uit te voeren. Uitzondering hierop is de aanbeveling tot toetsing van de operationele invulling van de Missie/Visie; het Bestuur meent dat de Missie/Visie geen dynamisch document is, doelstellingen voortvloeiend uit de Missie/Visie worden opgenomen in jaarplannen en de ABTN en periodiek getoetst op realisatie.

Verlag van het Verantwoordingsorgaan

Oordeel 2014

Het algemeen oordeel van het Verantwoordingsorgaan over de wijze waarop het Bestuur het Pensioenfonds "Protector" heeft bestuurd in 2014 is positief. Het aangepaste governance model waarbij vanaf 1 juli 2014 de Deelnemersraad is opgegaan in het Verantwoordingsorgaan met nieuwe bevoegdheden heeft goed gefunctioneerd. Weliswaar zijn de bevoegdheden van het nieuwe Verantwoordingsorgaan anders dan die van de oude Deelnemersraad, in de praktijk heeft het nieuwe Verantwoordingsorgaan in een open en constructieve communicatie vrijwel dezelfde betrokkenheid bij de gang van zaken binnen "Protector" gehad waardoor een goed oordeel kon worden gevormd over het handelen van het Bestuur, het uitgevoerde beleid, evenals over beleidskeuzes voor de toekomst.

Het Bestuur heeft gehoor gegeven aan adviezen verstrekt door de Visitatiecommissie en aan adviezen en suggesties van het Verantwoordingsorgaan.

Het Verantwoordingsorgaan onderschrijft de positieve bestuurspositie ten aanzien van het door haar gevoerde beleggingsbeleid, pensioenbeleid, premiebeleid en toeslagenbeleid. Bij de besluiten is naar het oordeel van het Verantwoordingsorgaan een evenwichtige belangenafweging gemaakt tussen alle relevante partijen. Het governance model van "Protector" heeft in 2014 goed gefunctioneerd. De implementatie van de nieuwe pensioenregeling is naar het oordeel van het Verantwoordingsorgaan goed verlopen.

Een aantal leden van het Verantwoordingsorgaan zullen in 2015 deelnemen in de door de Toegetreden Ondernemingen opgerichte klankbordgroep voor een studie met betrekking tot mogelijke overdracht van pensioenverplichtingen en beleggingen in een cross-border pensioenfonds. Tijdens de bijeenkomsten en het daarna eventueel uit te brengen advies door het Verantwoordingsorgaan, zal een belangrijke insteek zijn dat een nieuwe governance structuur de belangen van alle relevante partijen zal blijven waarborgen.

Toon Ahsmann
Voorzitter Verantwoordingsorgaan
22 april 2015

E Bestuursverslag

Governance

Bestuur

Bestuursvergaderingen

Het Bestuur van het fonds heeft het afgelopen jaar 9 maal vergaderd. Belangrijke onderwerpen waren:

- De financiële ontwikkelingen en de financiële positie van het fonds;
- Wijzigingen aangaande de beleggingen;
- De implementatie van Reglement C en het vaststellen van het nieuwe D-reglement;
- De beantwoording van opmerkingen van DNB betreffende het strategisch beleggingsbeleid;
- Het verlenen van duurtetoelagen;
- De uitvoering van een audit bij de uitvoeringsorganisatie;
- Het vaststellen van nieuwe grondslagen en factoren;
- De implementatie van de organisatiestructuur en de nieuwe governance-regels;
- De uitvoering van de visitatie en zelfevaluatie;
- Het implementeren van de Code Pensioenfondsen;
- Het vaststellen van een communicatieplan en de communicatiekalender;
- De aanpassing van fondsdocumenten (statutenwijziging, Reglement VO, Reglement Visitatiecommissie, ABTN, Uitvoeringsovereenkomst).

Deskundigheidsbevordering

De leden van het Bestuur en het pensioenbureau volgen bijeenkomsten, seminars en opleidingen om het gewenste deskundigheidsniveau te behouden. Zo zijn in het verslagjaar diverse bijeenkomsten van DNB, Syntrus Achmea en de Pensioenfederatie bezocht. Een van de bestuursleden rondde de opleiding tot Certified Pension Executive aan de Erasmus Universiteit succesvol af.

Integere bedrijfsvoering

Artikel 143 van de Pensioenwet legt vast dat er een integere bedrijfsvoering moet zijn. De wijze waarop het Bestuur een integere bedrijfsvoering realiseert is vastgelegd in de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota van het fonds.

Naleving wet- en regelgeving

Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld dat:

- het pensioenfonds in het boekjaar 2014 geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd;
- het pensioenfonds in het boekjaar 2014 geen aanwijzing als bedoeld in artikel 171 van de Pensioenwet is gegeven;
- in het boekjaar 2014 geen bewindvoerder als bedoeld in artikel 173 van de Pensioenwet is aangesteld.

Er zijn het Bestuur geen overtredingen van wet- en regelgeving bekend.

Zelfevaluatie

Het Bestuur heeft een procedure voor een periodieke zelfevaluatie. Het gaat om het functioneren van het Bestuur als geheel en van de individuele bestuursleden afzonderlijk. Doel van de zelfevaluatie is de kwaliteit van het Bestuur in stand te houden en/of te verbeteren. Het Bestuur heeft besloten dat de zelfevaluatie eenmaal per jaar plaatsvindt. In het verslagjaar vond de zelfevaluatie van het Bestuur als geheel op 11 juni 2014 plaats. Het Bestuur beoordeelt het eigen functioneren positief. Alle bestuursleden kunnen zich vinden in de huidige manier van werken binnen het Bestuur. Het inzetten van de 'heidedagen' om extra tijd voor speciale onderwerpen in te lassen wordt als positief ervaren. De verschillende interne commissies draaien goed. Door de toevoeging van een B-lid in de beleggingscommissie is de interactie tussen Bestuur en commissie versterkt. De Communicatiecommissie en de Controls & Audit commissie hebben het afgelopen jaar veel werk verzet. Vooral het werk van de Controls & Audit commissie met het controls framework wordt zeer positief beoordeeld. Er is op dit moment geen behoefte om de commissiestructuur te wijzigen.

Gedragscode

In januari 2015 publiceerde de Pensioenfederatie een aangepaste gedragscode. Het Bestuur beoordeelde deze versie als meer geschikt en heeft dan ook besloten om een gedragscode naar dat nieuwe model te implementeren. Jaarlijks wordt door de leden van het Bestuur de

gedragscode getekend. Het Bestuur heeft over het verslagjaar dan ook een verklaring van naleving van deze gedragscode 'nieuwe stijl' ondertekend.

Vertegenwoordiging in de Klantenraad

In 2014 is de Klantenraad van Syntrus Achmea, de uitvoeringsorganisatie van het pensioenfonds, twee keer bijeen gekomen. Het fonds heeft twee zetels in de Klantenraad. De leden van de Klantenraad kiezen uit hun midden een Raad van Advies, die ook in 2014 gevraagd en ongevraagd de directie van Syntrus Achmea heeft geadviseerd. Het belangrijkste doel van de raad is om gezamenlijk na te denken over belangrijke thema's in de pensioenwereld. Daarnaast is de Klantenraad een platform om veranderingen in de dienstverlening van Syntrus Achmea te toetsen.

Dagelijks Bestuur

Het Dagelijks Bestuur heeft het afgelopen jaar 7 maal vergaderd. Belangrijke onderwerpen waren het opstellen van de agenda voor de bestuursvergaderingen, inhoudelijke voorbereiding van de agendapunten, opvolging van de actiepuntenlijsten en overleg met derden. Het DB legde daarover in elke bestuursvergadering verantwoording af aan het gehele Bestuur.

Deelnemersraad

De Deelnemersraad (DR) heeft het afgelopen jaar 5 maal vergaderd, waarvan 3 maal intern en 2 maal met het Bestuur. De DR adviseert het Bestuur desgevraagd of uit eigen beweging over aangelegenheden die het fonds betreffen. In het boekjaar adviseerde de DR over het jaarwerk, de wijzigingen in de statuten, het missie-visie-doelstellingen document en het Reglement Verantwoordingsorgaan. De DR is op 1 juli 2014 opgehouden te bestaan als gevolg van het in werking treden van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen.

De leden van de DR waren gewoon jaarlijks de gedragscode te tekenen. Dit is ook dit verslagjaar gebeurd.

Beleggingscommissie

De Beleggingscommissie (BC) heeft het afgelopen jaar 4 maal vergaderd. De secretaris van de BC doet in elke bestuursvergadering verslag van de financiële positie van het fonds en de zaken die in de BC aan de orde komen. De BC adviseert het Bestuur desgevraagd of uit eigen beweging over beleggingsaangelegenheden. De BC heeft zich onder andere bezig gehouden met het uitvoering geven aan het 2014-beleggingsbeleid, het reviewen van de LDI- strategie en het implementeren van de aanbevelingen ter zake (ondermeer het mogelijk maken van securities lending in de LDI-portefeuille met ingang van 1 januari 2015), het implementeren van de wijziging van de strategische beleggingsmix van 50:50 naar 40:60 (zakelijke waarden : vastrentende waarden), het monitoren van de activiteiten op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen, het voorbereiden van advies tot afschaffen van het maximum valutarisico, het beoordelen van voorstellen tot afbouw van de OG-portefeuille en het opvolgen van de gebeurtenissen op het vlak van vermogensbeheer. Daarnaast werd een voorstel aan het Bestuur gedaan voor het Beleggingsplan 2015. Uiteraard worden de ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving -met name het nFTK- gevolgd en wordt ook door de Beleggingscommissie beoordeeld wat de implicaties kunnen zijn voor het fonds.

Jaarlijks wordt door de leden van de BC de gedragscode getekend. Dit is ook over dit verslagjaar gebeurd.

Verantwoordingsorgaan

Sinds 1 juli 2014 is als gevolg van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen een nieuw Verantwoordingsorgaan (VO) actief. Ook het nieuwe VO heeft als taak oordeel te geven over het handelen van het Bestuur, over het gevoerde beleid van het Bestuur over het voorbije kalenderjaar en over de gemaakte beleidskeuzes voor de toekomst. Daarnaast kent het nieuwe VO meer uitgebreide adviesbevoegdheden als het oude VO.

Gedurende het eerste halfjaar van 2014 was het oude VO nog actief, dat zoveel mogelijk samen werkte met de Deelnemersraad om overlapping van activiteiten te voorkomen. De verantwoording die het Bestuur aflegt is onderdeel van de jaarverslagcyclus. Ook het formele overleg tussen Bestuur en VO kadert daarin. Het afgelopen jaar vergaderde het oude VO één maal met het Bestuur. Het nieuwe VO kwam tweemaal in het verslagjaar met het Bestuur bijeen. In dit jaarverslag wordt separaat verslag gedaan van de bevindingen van het VO ten aanzien van het gevoerde beleid.

Het Bestuur heeft met genoeg kennis genomen van de beoordeling van het VO van het in 2014 gevoerde beleid en zal rekening houden met de gemaakte aanbevelingen.

Intern toezicht

Het intern toezicht bij het fonds wordt gevormd door een Visitatiecommissie (VC). Met ingang van 2013 vindt ieder jaar intern toezicht plaats. De laatste visitatie is in het najaar van 2014 uitgevoerd. Een samenvatting van de definitieve rapportage met bevindingen door de VC is opgenomen in dit jaarverslag.

Extern Toezicht

In 2012 heeft DNB haar toezichtmethodiek gewijzigd en zijn alle pensioenfondsen in risico categorieën ingedeeld. "Protector" is ingedeeld in klasse 2 met toezichtregime 'neutraal'. Gevolg van deze wijziging is dat er geen periodiek overleg met DNB is, enkel op exceptiebasis.

In 2014 heeft er in mei overleg plaatsgehad met DNB. Aanleiding daarvoor was een brief van DNB van 24 april 2014 aan het fonds waarin DNB meedeelde dat zij vooralsnog van mening was dat het strategisch beleggingsbeleid van het fonds niet in overeenstemming was met het uitvoeren van een nominale pensioenregeling. In het overleg heeft het Bestuur haar visie op deze kritiek vanuit DNB gegeven. Dit gesprek werd gevolgd door een schriftelijke reactie van het Bestuur. DNB schreef op 15 juli 2014 dat het Bestuur met overtuigende argumenten was gekomen om het voorlopige oordeel van DNB te herzien.

In het kader van de invoering Wet versterking pensioenbestuur is DNB regelmatig geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de implementatie die per 1 juli 2014 afgerond moest zijn. Voorts heeft het Bestuur meegewerkt aan door DNB georganiseerde onderzoeken op het terrein van governance, belangenverstrengeling en vermogensbeheerkosten van Private Equity.

Commissiestructuur

Sinds 2012 werkt het Bestuur met een commissiestructuur waarbij iedere commissie een eigen taakstelling heeft. Eén van de doelstellingen van het met commissies werken is dat de beleidsvoorbereiding meer door die commissies plaatsvindt en daarmee het Bestuur deels wordt ontlast. In iedere commissie heeft het Bestuur bestuursleden benoemd. In het verslagjaar waren de volgende commissies binnen "Protector" actief: het Dagelijks Bestuur, de Beleggingscommissie, de Communicatiecommissie, de Controls & Auditcommissie, de Governancecommissie en de Pensioenreglementcommissie.

Uitbesteding

Administrateur

De uitvoering van de dienstverlening door Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V. loopt zoals zij behoort te lopen en staat op een hoog peil. In de SLA-rapportage wordt per kwartaal inzicht gegeven in de dienstverlening van Syntrus Achmea, zodat het fonds in staat is inhoudelijk en gestructureerd te sturen.

De administrateur is verantwoordelijk jegens het Bestuur voor:

- De implementatie van het beleid en de bewaking van de uitvoering;
- De kwartaalrapportages aan DNB volgens de daarvoor geldende regels;
- Het schriftelijk of mondeling onverwijld rapporteren van relevante bijzonderheden;
- De uitkeringenadministratie;
- De verzekerdenadministratie;

- Het secretariaat;
- De beleggingsadministratie;
- De financiële administratie.

De (financiële) jaarverslaglegging van het fonds wordt voorbereid door de administrateur. De administrateur ontvangt ten behoeve van de jaarverslaglegging gegevens van de vermogensbeheerders, de bewaarnemer(s) en de verzekeraars.

Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V. is voor de uitvoering van de werkzaamheden van het pensioenfonds in het bezit van een ISAE 3402 type II rapportage. Deze rapportage is gecontroleerd door de onafhankelijke accountant (Ernst & Young Accountants LLP) van Syntrus Achmea. In deze rapportage wordt geconcludeerd dat de beschreven bedrijfsprocessen bestaan en functioneerden gedurende de verslagperiode.

Het Bestuur heeft kennis genomen van deze rapportage waaruit voor "Protector" geen specifieke verbeterpunten zijn opgekomen.

Ieder jaar voert ExxonMobil een audit uit bij de pensioen-uitvoerder. Deze vond in het verslagjaar in november plaats. Deze audits verlopen in een open en prettige sfeer; er zijn geen noemenswaardige zaken opgekomen bij de audit.

Adviserend Actuaris

In alle bestuursvergaderingen waarin hun adviezen werden besproken is een adviserend actuaris aanwezig geweest. Het ging daarbij o.a. over het jaarwerk, vaststellen premies, informatie over het nFTK, de voorbereiding van de wijzigingen in de pensioenregeling en de herziening van de uitruifactoren.

Certificerend actuaris

De certificerend actuaris is gedurende het verslagjaar op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen bij het fonds.

Accountant

De onafhankelijke accountant is gedurende het verslagjaar op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen bij het fonds.

Vermogensbeheer

De vermogensbeheerders rapporteren maandelijks aan de secretaris van de Beleggingscommissie. Deze maakt daarvan een samenvatting die elke maand wordt gestuurd aan het Bestuur en aan de Beleggingscommissie. Deze rapportages worden ook op elke bestuursvergadering besproken.

Daarnaast wordt jaarlijks aan de vermogensbeheerders gevraagd om te bevestigen of zij zich aan de Investments Management Agreement hebben gehouden en of zij de derivaten, securities lending en proxy voting (waar dat van toepassing is) -richtlijnen gevolgd hebben. Tevens worden steekproeven uitgevoerd, waarbij door de manager de documentatie getoond moet worden die de transacties of andere activiteiten ondersteunen. Ook worden de ISAE3402's of vergelijkbare rapporten opgevraagd en geanalyseerd.

Kernthema's

Financieel beheer

Ultimo 2014 een overschot:

"Protector" heeft geen FTK reservetekort als de dekkingsgraad hoger is dan de FTK dekkingsgraad van 115,1%. De dekkingsgraad van het fonds ligt sinds december 2011 bestendig boven het wettelijk vereiste niveau. De intern gehanteerde minimum dekkingsgraad is 125%. Het per 31 december 2013 vastgestelde overschot van € 177,2 miljoen is eind mei 2014 conform de uitvoeringsovereenkomst gerestitueerd aan de TO. Zoals gebruikelijk is DNB van deze restitutie op de hoogte gesteld.

Wegens de goede vermogenspositie van het fonds behoefde voor 2014 niet de ex ante kostendeekkende jaarpremie van € 65,07 miljoen aan de TO te worden gevraagd maar kon worden volstaan met de betaalde voorschotpremies. De in 2014 betaalde voorschotpremie bedraagt € 22,6 miljoen, dit is inclusief de betaalde koopsom ad € 15,7 miljoen voor de jaarlijkse toeslagverlening. De dekkingsgraad was eind december 2014 vóór restitutie premie 130,4%. Het Bestuur heeft vastgesteld dat het overschot boven de intern vereiste dekkingsgraad van 125,0% wordt gerestitueerd aan de TO overeenkomstig de uitvoeringsovereenkomst. De restitutie bedraagt € 101,1 miljoen. Deze is vastgesteld door eerst de premie met € 35,7 miljoen op te trekken naar de kosten-dekkende premie ex post en vervolgens te verminderen met € 136,8 miljoen totdat de dekkingsgraad per 31 december 2014 uitkomt op 125,0%.

**) Dit percentage betreft overigens de berekening van het Vereist Eigen Vermogen per de stand van 31 december 2014, bepaald op basis van de FTK wet- en regelgeving zoals die op dit datum van toepassing was. Vanaf 1 januari 2015 is het nFTK van toepassing. Volgens dat nFTK bedraagt het Vereist Eigen Vermogen 122,5%.*

“Protector” is duurtetoelagen blijven verlenen

Per 1 januari 2014 is een duurtetoelag van 0,97% toegekend op de ingegane pensioenen en de aanspraken van de “slapers”. Per 1 januari 2015 heeft het Bestuur kunnen besluiten tot een duurtetoelag van 0,51% omdat de TO de daarvoor benodigde aanvullende premie hebben toegezegd. Het Bestuur besloot op 10 december 2014 om deze toeslag te verlenen op de ingegane pensioenen en de aanspraken van de “slapers”. Betrokkenen zijn op 6 januari 2015 geïnformeerd over de verleende toeslagen. Op 31 december 2014 is de eindloonregeling beëindigd en opgevolgd door een middelloonregeling. De indexatie van de pensioenaanspraken van de actieve deelnemers is onvoorwaardelijk en is gelijk aan de stijging van het Consumentenprijsindexcijfer “alle huishoudens”: op 1 januari 2015 heeft dit geleid tot een toeslag van 0,88% over de tot 1 januari 2015 opgebouwde aanspraken voor deze groep. De TO hebben de daarvoor benodigde koopsom aan het fonds voor jaareinde 2014 voldaan.

Jaarwerk 2013

In de vergadering van 9 april 2014 werd het jaarrapport over 2013 door het Bestuur vastgesteld. In de meivergadering werd door het Bestuur stilgestaan bij de aanbeveling die vanuit de onafhankelijke accountant was gedaan op welke wijze boekhoudkundig om te gaan met de overschotten en tekorten gedurende het kalenderjaar. Het Bestuur heeft naar aanleiding daarvan besloten tot de volgende werkwijze: op de kwartaaleindes, met uitzondering van het jaareinde, wordt een dekkingsgraad van ten minste 125% gerapporteerd aan DNB. Op het jaareinde wordt een dekkingsgraad van 125% gerapporteerd. Op het einde van de tussentijdse maanden is een rapportage van de feitelijke dekkingsgraad aan de orde: deze kan dan dus eventueel ook minder dan 125% bedragen. Hiermee wordt het beste recht gedaan aan de bepalingen in de uitvoeringsovereenkomst.

Pensioenregeling

Implementatie regelingwijziging 1 januari 2014

In december 2013 kwam Pensioenreglement C tot stand. Deze wijzigingen waren met name ingegeven vanuit gewijzigde fiscale wetgeving. Zo werd het opbouwpercentage in de eindloonregeling verlaagd van 2,0% op 65 jaar naar 1,9% op 67 jaar en werd de pensioenrichtleeftijd voor de actieve deelnemers verschoven van 65 naar 67 jaar. Ook werd de pensioenregeling deels vereenvoudigd: het partnerpensioen met uitgesteld risico werd verruild voor een partnerpensioen op opbouwbasis. Daarnaast waren er door de invoering van Reglement C nog aanpassingen met betrekking tot de (premiervrije) opbouw van de arbeidsongeschikte deelnemers en is geregeld dat de lopende aanvullende partnerpensioenen worden uitgekeerd tot de AOW-gerechtigde leeftijd van de betreffende partner. De wijzigingen in de pensioenregeling per 1 januari 2014 zijn stapsgewijs verwerkt in de pensioenadministratie. Na iedere stap werd een toets gedaan door de adviserend actuaire van het fonds. Nadat deze zijn controle had gedaan en hier een fiat op had gegeven ging het Bestuur over tot een akkoord. Hierop werd de volgende stap in de implementatie gezet. Uiteindelijk was de implementatie van Reglement C in juni afgerond en ontvingen de deelnemers in juli de zogenaamde

conversiebrief. Vervolgens kon het UPO op basis van 1 januari 2014 data aan de deelnemers worden verstrekt.

Aanpassing pensioenreglement 1 januari 2015

Gedurende het verslagjaar is een aantal wijzigingen aan de reglementen ingevoerd. Deze wijzigingen zijn voornamelijk gedreven door gewijzigde fiscale wetgeving per 1 januari 2015.

In juni besloot de Bestuurder van ExxonMobil, na overleg met de Ondernemingsraad tot wijzigingen in de pensioenovereenkomst met ingang van 1 januari 2015. Hierover werden de werknemers en het Bestuur door de TO geïnformeerd. Meest in het oog springende wijziging is de overgang van een eindloonregeling naar een geïndexeerde middelloonregeling. Vastgesteld werd dat door de nieuwe wettelijke wijzigingen, met name de invoering van een begrenzing van een pensioengevend salaris van € 100.000 waartegen fiscaal gefaciliteerd pensioen kan worden opgebouwd, het voortzetten van een eindloonregeling praktische problemen zou kunnen gaan opleveren. Een middelloonregeling werd als een meer toekomstbestendige oplossing beoordeeld. Bij de overgang van de eindloon- naar de middelloonregeling per 1 januari 2015 zijn de tot en met 31 december 2014 opgebouwde pensioenaanspraken van de actieve deelnemers als premievrije aanspraak in de middelloonregeling ingebracht; deze premievrije aanspraken zijn de basis voor de eerste toeslagverlening per 1 januari 2015 in de middelloonregeling. In de nieuwe middelloonregeling wordt met ingang van 1 januari 2015 tegen een fiscaal maximaal opbouwpercentage van 1,875% jaarlijks pensioen opgebouwd over de pensioengrondslag. Deze pensioengrondslag is aan de ene kant begrensd door een maximum pensioengevend salaris van € 100.000, aan de andere kant is de franchise per 1 januari 2015 verlaagd van € 13.449 naar het fiscaal minimum van € 12.642, waardoor de pensioenregeling fiscaal maximaal is.

De TO hebben een jaarlijkse toeslagverlening over de opgebouwde pensioenaanspraken toegezegd aan de actieve deelnemers, deze volgt de stijging van het Consumentenprijsindexcijfer "alle huishoudens"; daartoe

wordt door de TO jaarlijks een aanvullende koopsom ter beschikking gesteld aan het fonds. De jaarlijkse toeslagverlening over de pensioenaanspraken van gewezen deelnemers en over de pensioenrechten van degenen met een ingegaan pensioen is ongewijzigd. Dat betekent dat deze voorwaardelijk van karakter is en bedraagt maximaal 90% van het Consumentenprijsindexcijfer "alle huishoudens" afgeleid.

Er is door de deelnemers aan de nieuwe pensioenregeling met ingang van 1 januari 2015 geen eigen bijdrage verschuldigd.

Het is sinds 1 januari 2015 wettelijk mogelijk dat het partnerpensioen van de ex-partner weer ten gunste komt aan de deelnemer als de ex-partner eerder dan de deelnemer overlijdt. "Protector" heeft besloten om deze mogelijkheid ook in het reglement op te nemen als er geen conversie heeft plaats gevonden.

De vanaf 1 januari 2015 van toepassing zijnde nieuwe pensioenregeling is verwoord in Pensioenreglement D.

Herziening uitruilfactoren

Ter gelegenheid van de regelingswijziging per 1 januari 2015 heeft het Bestuur besloten de uitruil- en afkoopfactoren te herzien. Daarbij is eveneens gebruik gemaakt van geactualiseerde actuariële grondslagen waartoe het Bestuur eveneens besloten heeft.

De Pensioenreglementcommissie heeft de voorbereidende werkzaamheden verricht betreffende de aanpassing van het pensioenreglement. Na overleg met het Verantwoordingsorgaan heeft het Bestuur in de december vergadering het nieuwe reglement goedgekeurd.

Statuten

In het verslagjaar heeft het Bestuur, na verkregen positief advies van de Deelnemersraad, besloten tot een statutenwijziging. De nieuwe statuten werden op 1 juli 2014 notarieel verleden. De aanpassingen betreffen wijzigingen als gevolg van de Wet versterking bestuur en het in werking

treden van de Code Pensioenfondsen. Als gevolg hiervan werd ondermeer de Deelnemersraad beëindigd en kwam er een nieuw Verantwoordingsorgaan tot stand. Voor het Verantwoordingsorgaan is eveneens het betreffende reglement aangepast.

Uitvoeringsovereenkomst

Het Bestuur heeft met ingang van 1 januari 2015 de uitvoeringsovereenkomst met de TO gewijzigd. De wijzigingen hadden met name betrekking op het in werking treden van Reglement D. Een gevolg hiervan was ondermeer een gewijzigde vaststelling van de werkgeversbijdrage onder meer ten gevolge van het vervallen van de deelnemersbijdragen en ook een gewijzigde toeslagbepaling. Eveneens is opgenomen dat de TO jaarlijks hun balans en de verlies- en winstrekening rapporteren aan het fonds en het fonds informeren in geval van significante wijzigingen in de financiële positie van de TO. De uitvoeringsovereenkomst werd in de december vergadering vastgesteld nadat hiervoor door het Verantwoordingsorgaan een positief advies was verkregen.

ABTN

In de decembervergadering van 2014 is de jaarlijkse aanpassing van de ABTN goedgekeurd. Er was sprake van een actualisering van de ABTN naar aanleiding van besluitvorming gedurende het jaar. Daarbij kan gedacht worden aan het in overeenstemming brengen van de ABTN met de besluitvorming van het Bestuur naar aanleiding van de Wet versterking bestuur, het in werking treden van Pensioenreglement D, de gewijzigde Uitvoeringsovereenkomst, wijzigingen in het beleggings- en communicatiebeleid en aanpassing van het Crisisplan.

Grondslagen

Wijziging grondslagen

Het Bestuur besloot vanuit oogpunt van prudentie om per 31 december 2014 opnieuw over te gaan tot aanpassing van de overlevingsgrondslagen. Ditmaal was de aanleiding de publicatie van de Prognosetafel AG 2014 van het Koninklijk Actuarieel Genootschap in september van het verslagjaar. Hieruit bleek dat de levensverwachting voor vrouwen en, in

mindere mate, die van mannen blijft stijgen. Deze nieuwe publicatie gaf aanleiding tot het aanscherpen van de overlevingsgrondslagen. Per saldo heeft dit geleid tot het vrij vallen van 0,4% van de technische voorzieningen; de premie zal omhoog gaan omdat de premie voor het ouderdomspensioen is gestegen.

Communicatie

In het boekjaar is opnieuw veel aandacht besteed aan communicatie met deelnemers en pensioengerechtigden:

- Via het "Protector" bulletin is ondermeer aandacht besteed aan de financiële status van het fonds, is de reglementswijziging toegelicht en is stil gestaan bij de wijzigingen in de governance.
- Op locatie Rotterdam is een maandelijks pensioen spreekuur gehouden, deze spreekuren voorzien in een duidelijke behoefte voor beantwoording van vragen met betrekking tot individuele pensioenzaken. Het merendeel van de vragen heeft betrekking op vervroeging, echtscheiding en waardeoverdracht.
- Op de locaties van ExxonMobil zijn voorlichtingssessies gehouden over de wijzigingen in de pensioenregeling met ingang van 1 januari 2015.

Het Bestuur heeft gedurende het verslagjaar twee pensioenbulletins uitgegeven om alle belanghebbenden te informeren over de actuele ontwikkelingen. Deze bulletins zijn beschikbaar op de website en worden toegestuurd aan de gepensioneerden.

In het verslagjaar is het communicatieplan geactualiseerd. Dit plan is onder meer in overeenstemming gebracht met de wijzigingen in de governance en de wijzigingen in de pensioenregeling. Voorts is een referentie gemaakt naar verwachte wetswijzigingen op het gebied van het FTK en Pensioencommunicatie.

In 2014 heeft een online onderzoek plaatsgevonden onder alle deelnemers. Het werd uitgevoerd door de Radboud universiteit onder 16 fondsen. Het onderzoek wordt drie achtereenvolgende jaren uitgevoerd (2014-2016) onder dezelfde groep respondenten waarbij de opzet is dat de

effectiviteit van de gebruikte middelen in het jaar wordt onderzocht. De verwachting is dat het onderzoek meer informatie zal geven door middel van welke boodschap deelnemers actie ondernemen om daadwerkelijk hun pensioensituatie te bekijken.

De ervaringen met de online tool "Op Koers", zoals dat in 2013 werd geïntroduceerd, zijn positief. Dit is een online tool die beoogt het pensioenbewustzijn te vergroten door het bieden van inzicht, overzicht en een handelingsperspectief. De deelnemers krijgen door middel van deze tool grotere basiskennis over pensioenen, inzicht in de pensioenregeling en in de eigen pensioenopbouw. Daarnaast wordt inzicht gegeven in de verwachte uitgaven bij pensionering en is een vergelijk mogelijk met de verwachte pensioeninkomsten. Wat betreft de toekomstige rol van de Communicatiecommissie heeft het Bestuur geen voornemens deze ingrijpend te veranderen. Het Bestuur ziet een belangrijke rol in het verder ontwikkelen van de huidige beschikbare middelen.

Control & Audit

De Controls & Auditcommissie heeft in het verslagjaar een overzicht van de fondsdocumenten opgesteld: op een overzichtelijke wijze is de meeste actuele versie van een document na te gaan.

In het verslagjaar werd het Risicoraamwerk voor "Protector" geactualiseerd; dit heeft onder meer geleid tot het opnemen van enkele aanvullende Verification & Measurement-maatregelen. Voorts werd de Controls Kalender geactualiseerd. Deze is binnen het Bestuur besproken en daar is vastgesteld dat de voorgenomen taken conform planning verlopen. Eenmaal per jaar doorloopt de Controls & Auditcommissie de genomen besluitvorming van het Bestuur en stelt de eventuele impact ervan vast op de risico's voor het fonds.

Uitvoeringskosten

Kosten van de uitvoering van de pensioenregeling

Naar aanleiding van een onderzoeksrapport van de AFM in 2011 heeft de Pensioenfederatie in 2012 nieuwe richtlijnen voor de kostentransparantie uitgebracht. Rapporteren over

kosten is per 1 januari 2015 wettelijk voorgeschreven. Er worden drie kostensoorten onderscheiden: de kosten van het pensioenbeheer, de kosten van het vermogensbeheer en de transactiekosten.

Voor de deelnemers van "Protector" hebben de kosten geen invloed op indexatie, opbouw of uitkering van pensioenen. Kosten beïnvloeden het overschot / tekort en komen daarmee toe aan de TO.

Kosten van pensioenbeheer

De kosten van de uitvoering van de pensioenregeling bedragen € 499 (2013: € 484) per deelnemer. Deze kosten zijn berekend door de totale pensioenuitvoeringskosten te delen door het totaal aantal actieve deelnemers en gepensioneerden ultimo 2014 overeenkomstig de "Aanbevelingen Uitvoeringskosten" van de Pensioenfederatie. De pensioenbeheerkosten bestaan uit administratieve verrichtingen (pensioentoekenningen, betalen uitkering, verwerken waardeoverdrachten, etc.), bestuurskosten (heffingen van de toezichhouders, adviseurs, juridische kosten, werkgeverskosten) en overige kosten. De kosten per deelnemer zijn in 2014 hoger dan 2013 door met name de extra kosten die gemaakt zijn voor de wijziging van de regelingen. Het effect van de extra uitgaven is circa € 25 per deelnemer op basis van het aantal deelnemers ultimo 2014.

Kosten vermogensbeheer

De kosten van vermogensbeheer bedragen 0,07% (2013 0,08%) van het gemiddeld belegd vermogen. Het betreft hier de kosten die betaald worden aan de vermogensbeheerders BlackRock, Northern Trust, Horsley Bridge en LaSalle. Blackrock en Northern Trust worden internationaal gebruikt door meerdere pensioenfondsen van ExxonMobil; de kosten structuur is hierop aangepast. Deze kosten behoren tot de allerlaagste vermogensbeheerkosten zoals gerapporteerd door Nederlandse pensioenfondsen.

Het aandelen beleggingsbeleid is daarnaast gebaseerd op het passief volgen van indexen, met een zo breed mogelijke spreiding, wat zorgt voor een lager risico en lage kosten

(weinig transactiekosten en lage management fees). Afgezien van de periodieke herbalancering wordt voor obligaties een buy&hold strategie gevoerd wat eveneens leidt tot lagere kosten.

Transactiekosten

Transactiekosten zijn die kosten die gemaakt moeten worden voor de aan- en verkoop van beleggingsstukken (aandelen, obligaties). Deze kosten zijn onderdeel van de kostprijs van beleggingsstukken. Omdat het fonds belegt in indexfondsen zijn de onderliggende transactiekosten niet apart herleidbaar. Het Bestuur oordeelt dat de transactiekosten laag zijn omdat gebruik gemaakt wordt van de samengestelde beleggingscapaciteiten van de wereldwijde ExxonMobil pensioenfondsen. Een groot deel van de reguliere transactiekosten bij de kwartaalherbalancering wordt vermeden door onderlinge ruil van stukken tussen de ExxonMobil pensioenfondsen.

Ontwikkelingen in de sector

Governance

Wet versterking bestuur pensioenfondsen

De Wet versterking bestuur pensioenfondsen is een integrale herziening van de governance en medezeggenschap bij pensioenfondsen. Bedoeling van de wet is een verbetering van de kwaliteit van het pensioenfondsbestuur. Een pensioenfonds kan kiezen uit vijf bestuursmodellen. De paritaire modellen (model 1, 2 en 3) kennen een Verantwoordingsorgaan (VO), waarin de deelnemers en pensioengerechtigden naar evenredigheid zijn vertegenwoordigd. Naar keuze kan de werkgever worden vertegenwoordigd. De onafhankelijke modellen (model 4 en 5) kennen een belanghebbendenorgaan (BO), waarin de drie geledingen zijn vertegenwoordigd.

Het intern toezicht is verstevigd doordat ondernemingspensioenfondsen met een paritair of onafhankelijk bestuur de keuze kregen tussen een permanente raad van toezicht of een Visitatiecommissie die jaarlijks visiteert (in plaats van minimaal tweejaarlijks). Het intern toezichtorgaan heeft extra

taken gekregen alsmede extra bevoegdheden als het om de raad van toezicht gaat.

De wijzigingen bij "Protector" zijn ten gevolge van deze wet zijn beperkt gebleken. Het paritaire bestuursmodel is door het fonds gecontinueerd omdat deze bestuursvorm, waarin zowel werknemers als pensioengerechtigden in het Bestuur zijn vertegenwoordigd, goed functioneerde. Er was dan ook geen behoefte aan grote wijzigingen betreffende deze bestuursvorm. Gezien de aard van het pensioenfonds en de verbondenheid met de TO was het aanstellen van onafhankelijke bestuursleden met beslissingsbevoegdheid (buiten de belanghebbenden om) in het Bestuur niet logisch. Het tot 1 juli 2014 functionerende VO is aangepast aan de nieuwe wetgeving; in de toekomst zal het uit direct gekozen leden en een afvaardiging van de TO bestaan. De Deelnemersraad is vanaf 1 juli 2014 komen te vervallen. De wijzigingen hebben zijn beslag gekregen in een nieuw Reglement Verantwoordingsorgaan dat door het Bestuur werd vastgesteld nadat daarover op 26 juni een positief advies van de Deelnemersraad was verkregen.

Voor wat betreft het Intern Toezicht is eveneens gekozen tot een voortzetting van de huidige vorm, namelijk de Visitatiecommissie; dit ook overwegende de goede ervaringen daarmee. De rapportages bieden een toegevoegde waarde voor het Bestuur. De visitatie vindt nu jaarlijks plaats, overeenkomstig de wettelijke voorschriften. Met de Visitatiecommissie is een visitatievorm afgesproken waarbij in aanvang een algehele visitatie bij het fonds plaatsvindt en in de daarop volgende jaren de focus ligt op bepaalde visitatiethema's. VC Holland is verkozen tot het bureau dat de visitaties voor het fonds uitvoert, mede gezien de goede ervaringen daarmee in de voorbije jaren en nadat daarover door het Verantwoordingsorgaan positief was geadviseerd. Verder is met VC Holland afgesproken dat ieder jaar een lid van de Visitatiecommissie rouleert. Op deze wijze wordt er enerzijds voor gezorgd dat er continuïteit is bij de visitatie en anderzijds steeds sprake blijft van een frisse blik naar het fonds. Het Reglement Visitatiecommissie werd in overeenstemming gebracht met hiervoor genoemde ontwikkelingen en consistent gemaakt met de Statuten en

het Reglement Verantwoordingsorgaan. Het Bestuur stelde het Reglement Visitatiecommissie op 2 oktober vast nadat daarover een positief advies vanuit het Verantwoordingsorgaan was verkregen.

De wijzigingen als gevolg van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen en de Code kregen hun beslag in nieuwe Statuten. Daarover werd op 9 april een positief advies vanuit de Deelnemersraad op verkregen.

Code Pensioenfondsen in 2014 in werking

Tijdens de ontwikkeling van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen stelden de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid de Code Pensioenfondsen (de Code) op. Doel van de Code is de verhoudingen binnen het pensioenfonds transparanter te maken, communicatie met de belanghebbenden te versterken en bijdragen aan het versterken van 'goed pensioenfondsbestuur'. De Code is per 1 juli 2014 wettelijk verankerd. De Monitoringcommissie Code Pensioenfondsen ziet toe op de naleving van de Code.

De Code vervangt de Principes voor goed pensioenfondsbestuur uit 2005. De Code legt de nadruk op het beïnvloeden van het gedrag van bestuurders, intern toezichthouders en belanghebbenden in de verantwoordingsfunctie. Per orgaan zijn normen opgenomen over taak en werkwijze, samenstelling en zittingsduur, geschiktheid, benoeming, schorsing en ontslag. Daarnaast zijn overkoepelende thema's opgenomen. De thema's gaan zowel over het eigen functioneren van het fonds als van dienstverleners. Voorbeelden hiervan zijn integraal risicomanagement, communicatie en transparantie, verantwoord beleggen, kosten, uitvoering en uitbesteding, geschiktheid, diversiteit, integer handelen en beloningsbeleid.

Een pensioenfonds past de normen van de Code toe of zet in het jaarverslag gemotiveerd uiteen waarom een norm niet (volledig) is toegepast. "Protector" heeft de lijst met 83 normen bestudeerd en heeft vastgesteld dat veruit de meeste normen uit de Code worden nageleefd. Dit self-assessment van het Bestuur is ook met de DR en later het VO in detail besproken en getoetst. Een aantal normen heeft tot

aanvullende actie van het Bestuur geleid. Zo heeft het Bestuur een Missie-visie-doelstellingen document en een Klokkenluidersregeling opgesteld.

In bepaalde gevallen is implementatie van de norm nog gaande:

- Zelfevaluatie Bestuur en evaluatie accountant en actuaaris (normen 39, 51): Het Bestuur doet een jaarlijkse zelfevaluatie en een jaarlijkse evaluatie van de externe partijen. In 2015 zal de terugkoppeling hiervan zodanig geschieden dat voldaan wordt aan de Code en zal het Bestuur bekijken hoe een externe ingezet kan worden bij de zelfevaluatie van het Bestuur zoals beschreven in de Code.
- Geschiktheidsplan (normen 47-50): in een aantal normen wordt vastgelegd wat de verwachtingen zijn ten aanzien van profielschetsen van bestuurders en VO leden, opleidingsplan en permanente educatie. Het Bestuur beschikt over profielen en een trainingsplan; deze zullen in de eerste helft van 2015 worden aangepast aan de nieuwe governance vereisten. In samenwerking met het VO wordt voor de VO leden dan eveneens een profielschets en opleidingsplan opgesteld.

Tenslotte stelt het Bestuur vast dat de normen 65-70 uit de Code niet volledig worden nageleefd, dat zijn de normen ten aanzien van diversiteit, met name ten aanzien van leeftijd en geslacht. Diversiteit binnen het Bestuur en VO worden nadrukkelijk in overweging genomen en met name nagestreefd door middel van goede communicatie bij de verkiezingen. Echter, vereiste deskundigheid en geschiktheid blijven leidend bij benoemingen in het Bestuur of VO.

Pensioenstelsel

AOW-leeftijd in stappen omhoog

De AOW-leeftijd gaat sinds 1 januari 2012 in stappen omhoog naar 67 jaar. Op 26 maart 2015 is de Tweede Kamer akkoord gegaan met een versnelde verhoging van de AOW-leeftijd tot 67 jaar in 2021. Dit was onderdeel van het Regeerakkoord van oktober 2012.

Verhoging pensioenrichtleeftijd van 65 jaar naar 67 jaar

Per 1 januari 2014 is de pensioenrichtleeftijd verhoogd naar 67 jaar. Daarna is de pensioenrichtleeftijd gekoppeld aan de levensverwachting. Een verdere verhoging gaat met stappen van één jaar. De komende jaren ligt de fiscale pensioenrichtleeftijd daarmee hoger dan de AOW-leeftijd.

Verlaging opbouwpercentage en maximum pensioengevend salaris

De Wet verhoging AOW- en pensioenrichtleeftijd verlaagde per 1 januari 2014 de maximale opbouwpercentages met 0,1%. De opbouwpercentages gingen met ingang van 1 januari 2015 nog verder omlaag. Voor 2015 geldt voor middelloonregelingen een maximaal opbouwpercentage van 1,875% en voor eindloonregelingen 1,657%. De bovengrens tot waar pensioenopbouw fiscaal wordt ondersteund wordt is gelijk aan € 100.000.

Zoals in dit jaarverslag beschreven heeft het fonds de pensioenregeling met ingang van 1 januari 2015 in overeenstemming gebracht met de nieuwe wet- en regelgeving per 1 januari 2015.

Nieuw FTK met ingang van 1 januari 2015 van kracht Bescherming nominale pensioen uitgangspunt

Het nieuwe financieel toetsingskader (nFTK) voor pensioenfondsen is per 1 januari 2015 van kracht. Het nFTK is bedoeld om nominale pensioenen te beschermen. De “beleidsdekkingsgraad” is de belangrijkste maatstaf voor de financiële gezondheid van een pensioenfonds. De beleidsdekkingsgraad is de twaalfmaands-gemiddelde dekkingsgraad.

Als de beleidsdekkingsgraad op kwartaalbasis lager is dan de vereiste dekkingsgraad, dan moet het fonds een herstelplan maken. De eisen voor het vereist eigen vermogen zijn strenger evenals de regels voor toeslagverlening als deze toegekend wordt vanuit de reserves van het fonds.

“Protector” heeft onderzoek laten doen naar de effecten van het nFTK op haar situatie. Dit onderzoek gebeurde op het moment dat de wetgeving nog niet definitief was en nog

niet alle lagere regelgeving bekend was. Op basis van dat onderzoek zijn de eerste implicaties voor “Protector” in beeld gebracht. De verwachting is dat de materiële gevolgen van het nFTK voor het fonds beperkt zullen zijn. Zo is de momenteel aangehouden buffer (125% van de Technische voorzieningen) naar verwachting meer dan het Vereist Eigen Vermogen zoals dat volgens de regels van het nFTK kan worden vastgesteld. Voor wat betreft de toeslagverlening lijken er geen gevolgen omdat de toeslagverlening plaatsvindt door betaling van extra koopsommen door de TO. Het fonds zal in de loop van 2015 aan de slag gaan met de nieuwe verplichtingen zoals het uitvoeren van een haalbaarheidstoets.

In de overige gegevens van de jaarrekening is er onder de gebeurtenissen na balansdatum de effecten van de nFTK per ultimo 2014 opgenomen.

Ultimate Forward Rate (UFR)

Als onderdeel van het nFTK is de regering voornemens de Ultimate Forward Rate (UFR) curve aan te passen. Deze UFR curve wordt gebruikt bij de berekening van de technische voorzieningen. De eerste aanpassing heeft plaats gevonden in januari 2015 waarbij niet langer gebruik gemaakt mag worden van een driemaands middeling. In de loop van 2015 worden verdere aanpassingen verwacht.

Europa

Financial Transaction Tax (FTT)

De Europese Commissie wil een financiële transactiebelasting (FTT) om de financiële sector te dwingen bij te dragen aan het herstel van de crisis. Nederland doet vooralsnog hieraan niet mee. Een groep van 11 landen heeft er voor gekozen om via de weg van “enhanced cooperation” de FTT in te voeren. Ze willen uiterlijk per 1 januari 2016 een FTT ingevoerd hebben. Nederland heeft zich niet bij de groep van 11 aangesloten, omdat Nederland wil dat pensioenfondsen vrijgesteld zijn van de FTT. Verder vindt Nederland belangrijk dat er geen disproportionele samenloop is met de huidige bankbelasting en dat de inkomsten terugvloeien naar de lidstaten.

IORP richtlijn

Op 4 december stuurde staatssecretaris Klijnsma een brief aan de Tweede Kamer over de nieuwe Europese pensioenrichtlijn (IORP-richtlijn). Doel van deze richtlijn is te komen tot een Europese interne markt voor pensioenen. Het eerdere voorstel van de Europese Commissie van maart 2014 is grondig aangepast. Daardoor kan Nederland zijn eigen pensioenbeleid blijven bepalen. Ook de regels voor communicatie zijn nu globaler. Op 9 december gaf de Tweede Kamer het kabinet groen licht om in te stemmen met het gewijzigde voorstel. Op 10 december gingen de EU-lidstaten akkoord met het voorstel voor de herziening van de Europese richtlijn. De volgende stap is dat de richtlijn naar het Europees Parlement gaat.

Diverse onderwerpen

Nieuwe Wet Pensioencommunicatie

Het kabinet wilde bij de start van het nieuwe financieel toetsingskader (nFTK) ook nieuwe regels voor pensioencommunicatie laten gelden. Het doel van de nieuwe regels voor communicatie is deelnemers meer inzicht te geven in hun pensioensituatie. En daarmee handelingsperspectief te bieden. De geplande ingangsdatum is verschoven naar 1 juli 2015.

Het wetsvoorstel biedt meer ruimte voor digitale communicatie. De informatie loopt via drie kanalen. Die bevatten elk informatie van andere aard. Ten eerste komt er het Pensioen 1-2-3. Het Pensioen 1-2-3 bevat algemene informatie over de pensioenregeling (in drie lagen). Ten tweede is er het UPO dat persoonlijke informatie bevat over het bij één pensioenuitvoerder opgebouwde pensioen. Op het UPO kan ook het te bereiken pensioen staan. Tot slot is er het pensioenregister. Het pensioenregister geeft een totaaloverzicht van het te bereiken pensioen, zowel AOW als aanvullend pensioen.

BTW-koepelvrijstelling vervalt

In juli besloot staatssecretaris Wiebes van Financiën om de btw-koepelvrijstelling voor pensioenadministratie per 1 januari 2015 af te schaffen. Direct gevolg hiervan is dat "Protector" met ingang van 1 januari 2015 te maken heeft gekregen met verhoogde kosten omdat zij BTW dient te betalen over door haar ingekochte diensten. Een verrekening van deze BTW behoort niet tot de mogelijkheden.

Pensioenparagraaf

Karakterisering van de pensioenregeling overeenkomstig artikel 10 PW.

Kenmerken regeling

De kenmerken van de regeling gedurende 2014 zijn als volgt:

	Reglement A*	Reglement C
Pensioensysteem	Eindloon	Eindloon
Pensioenleeftijd	60	67
Pensioengevend salaris	Maandsalaris, ploegentoeslag, 13e en 14e maand	Maandsalaris, ploegentoeslag, 13e en 14e maand
Franchise (2014)	€ 13.449 (Volgt ontwikkeling AOW-alleenstaande)	€ 13.449 (Volgt ontwikkeling AOW-alleenstaande)
Pensioengrondslag	Pensioengevend salaris +/- franchise	Pensioengevend salaris +/- franchise
Opbouwpercentage	1,80%	1,90%
Partnerpensioen	Verplicht	Verplicht
Eigen bijdrage	4,925% van het salaris boven € 62.500 per jaar	4,925% van het salaris boven € 62.500 per jaar

**) Ultimo 2014 zijn er geen deelnemers meer die onder de A regeling vallen (ultimo 2013 waren er nog 5 deelnemers).*

Toeslagbeleid (in 2014)

Toeslag op uitgekeerde pensioenen en aanspraken van gewezen deelnemers

De pensioenrechten en de pensioenaanspraken van gepensioneerden en gewezen deelnemers kunnen jaarlijks voorwaardelijk worden verhoogd overeenkomstig de bepalingen in de Reglementen. Een besluit tot toeslagverlening kan jaarlijks worden genomen door het Bestuur, indien de kosten van de toeslagverlening via een aanvullende premie door de TO zijn voldaan.

De pensioenrechten en de pensioenaanspraken kunnen jaarlijks per 1 januari worden verhoogd met maximaal 90% van de procentuele stijging van het afgeleide prijsindexcijfer over de periode van een jaar eindigende op 30 september voorafgaand en wordt afgerond op twee decimalen, met dien verstande dat het percentage maximaal gelijk is aan het percentage waarmee de algemene lonen bij de werkgever zijn gestegen in het voorafgaande kalenderjaar.

Voor de voorwaardelijke toezegging tot het verlenen van toeslagen is geen bestemmingsreserve gevormd. Er is geen geld gereserveerd voor toekomstige toeslagverlening. De premie voor de toeslagverlening in een jaar wordt voor 1 januari van dat jaar door de TO betaald.

Samenvattend kan worden gesteld dat het toeslagbeleid van het fonds lijkt op de toeslagcategorie D3 van de toeslagenmatrix zoals gepubliceerd door DNB en het ministerie van SZW. Met dien verstande dat in afwijking van toeslagcategorie D3 er geen sprake is van een garantie tot betaling van de TO. Het al dan niet toekennen van toeslagen is afhankelijk van het al dan niet beschikbaar stellen van de benodigde toeslagenkoopsom door de TO. Er worden alleen toeslagen toegekend indien de daarvoor benodigde koopsom door de TO beschikbaar is gesteld.

Toeslag op het premievrije pensioen (het surplus)

Gedurende de deelname wordt op het surplus jaarlijks op de datum van de algemene loonsverhoging toeslag verleend conform de ambitie. De ambitie is de eigen algemene loonsverhoging van de betreffende werknemers. De TO zullen de in enig jaar benodigde koopsom verband houdend met de toeslagverlening gedurende dat kalenderjaar als aanvullende premie aan het pensioenfonds betalen.

Overigens is in verband met de invoering van de middelloonregeling per 1 januari 2015 het separate surplus per die datum komen te vervallen en opgegaan in de middelloonpensioenaanspraak. Daarmee is deze separate toeslagbepaling per 1 januari 2015 komen te vervallen. Hiervoor is een toeslagbepaling in de plaats gekomen als onderdeel van de middelloonregeling.

Beleggingenparagraaf

Beleggingsbeleid

Het huidige strategisch beleggingsbeleid heeft de volgende uitgangspunten:

Kenmerk van het beleggingsbeleid is het principe van "mean reversal". Om dit de bereiken wordt de verdeling van de portefeuille over de verschillende beleggingscategorieën periodiek terug gebracht naar de door het Bestuur vastgestelde gewenste verdeling. Tevens worden op dat moment de gewenste verhoudingen hersteld binnen de diverse beleggingscategorieën. Herbalancerings vinden plaats door middel van aan- en verkopen van beleggingen.

De herbalancerings van de portefeuille vinden vier maal per jaar plaats: per einde februari, mei, augustus en november. Het Bestuur kan besluiten om het tijdstip van deze herbalancerings te verschuiven, met dien verstande dat de herbalancerings eens per drie maanden blijven plaatsvinden.

Voor de vaststelling van de waarde van de diverse vermogenscomponenten wordt gebruik gemaakt van de definities van de jaarrekening.

Bij iedere herbalancering wordt eerst het vermogen dat wordt belegd in vastrentende waarden op het beoogde percentage gebracht. Voor onroerend goed wordt een lange termijn doel nagestreefd waarvan op korte termijn kan worden afgeweken. Liquiditeiten worden op een zo laag mogelijk niveau gehouden, rekening houdend met de korte termijn cash behoeften. Het restant wordt belegd in aandelen.

Indien en voor zover het vermogen van het fonds op herbalanceringsdatum minder bedraagt dan 125% van de technische voorzieningen, zal het verschil in mindering worden gebracht op de aandelen portefeuille. Met dien verstande, dat dit alleen kan geschieden in de verwachting dat de TO aan hun bijstortingsverplichting zullen voldoen om een eventueel tekort aan te vullen. Indien dit niet het geval is dan wordt gehandeld conform een vastgestelde procedure.

Valutarisico's worden niet afgedekt, tenzij het Bestuur daar in specifieke gevallen anders over heeft beslist. Aangezien tijdens de herbalancering 60% naar euro vastrentend wordt teruggebracht en er in de wereldwijde beleggingsportefeuille ook een significant deel in eurolanden wordt belegd, zal het risico beperkt zijn tot zo'n 35%.

Omvang en samenstelling belegd vermogen

Het belegd vermogen van "Protector" steeg in 2014 met € 304 miljoen euro naar € 2.448 miljoen. Dit vermogen bestaat uit beleggingen (€ 2.426 miljoen), rekening courant onderneming (€ 20 miljoen) en liquide middelen (€ 1 miljoen). Voor een overzicht van de mutaties in het belegd vermogen verwijzen wij naar pagina 61.

Het in het fonds aanwezige vermogen wordt belegd overeenkomstig het jaarlijks door het Bestuur vastgestelde Beleggingsplan. Vergeleken met het Beleggingsplan 2014 is de samenstelling van het vermogen per einde 2014 (basis marktwaarde) als volgt:

Overzicht van het belegd vermogen

<i>(In procenten)</i>	Beleggingsplan 2014	Ultimo 2014	Beleggingsplan 2015
Obligaties en leningen	50,0	60,3	60,0
Onroerende zaken	2,0	1,5	1,0
- Aandelen developed countries	40,0	30,6	32,0
- Aandelen emerging markets	5,0	3,5	4,0
- Private equity	3,0	3,2	3,0
Aandelen totaal	48,0	37,3	39,0
Liquiditeiten / deposito's / Rekening Courant			
Ondernemingen	-	0,9	-
Totaal	100,0	100,0	100,0

Op verzoek van de sponsors is het risico in het fonds verder teruggebracht door de vastrentende waarden te verhogen van 50% naar 60% van de beleggingsmix. De aandelen beleggingen zijn dienovereenkomstig teruggebracht en de allocatie naar onroerende zaken zal in de komende jaren teruggebracht worden naar 0% (van de huidige 1.5%). De renteafdekking zoals in 2012 besloten, waarbij de duration van de vastrentende portefeuille in lijn gebracht (verlengd) is met de duration van de verplichting, wordt gehandhaafd.

Mede naar aanleiding van de uitkomsten van de ALM-studies uit 2007 en 2010, is de opslag voor extra waarborgen door het Bestuur vastgesteld op 25% van de VPVmax4%. Het resultaat van de ALM studie van 2013 geeft geen aanleiding hier van af te wijken. Het Bestuur is daar comfortabel mee omdat de ALM heeft aangetoond dat een dekkingsgraad van 125% voldoende is om met een hoge waarschijnlijkheid ook in een standalone situatie een redelijke mate van voorwaardelijke duurtetoelagen te kunnen bewerkstelligen. Het nFTK zal een buffer vereisen die minder dan 25% bedraagt.

Vier maal per jaar wordt de portefeuille geherbalanceerd. Dit betekent dat de verdeling over de asset categorieën weer in overeenstemming met de doelstelling wordt gebracht. Aangezien er ultimo 2013 een overschot was van 177,2 miljoen euro is dit in de mei herbalancering teruggestort naar de sponsor. Per ultimo 2014 heeft het fonds vóór restitutie premie circa 101,1 miljoen euro overschot ten opzichte van het vereist vermogen.

Totale return

De totale return (opbrengst beleggingen inclusief waardemutaties ten opzichte van de gemiddelde marktwaarden) bedroeg in 2014 25,6% (in 2013 +7,7%).

Totale return

(In procenten)	2014	2013	2012	2011	2010
Obligaties en leningen	33,5	-/-2,1	11,2	4,1	2,7
Onroerende zaken	-0,2	-/-3,4	1,6	5,3	1,4
Aandelen	17,6	19,6	16,0	-/-5,4	18,0
Liquiditeiten / deposito's / Rekening Courant	0,1	0,1	0,5	1,2	0,6
Totaal	25,6	7,7	13,1	-/-1,2	10,8

"Protector" portefeuille

Na de goede jaren 2012 en 2013 laat de markt in 2014 wederom een positief resultaat zien. De meeste aandelenmarkten stegen dan ook. De Federal Reserve heeft de federal funds rate op het lage niveau van 0,25% gehouden. De ECB heeft de herfinancieringsrente in 2014 met 0,2 verlaagd naar 0,05%. De korte rente evenals de lange rente zijn gedaald.

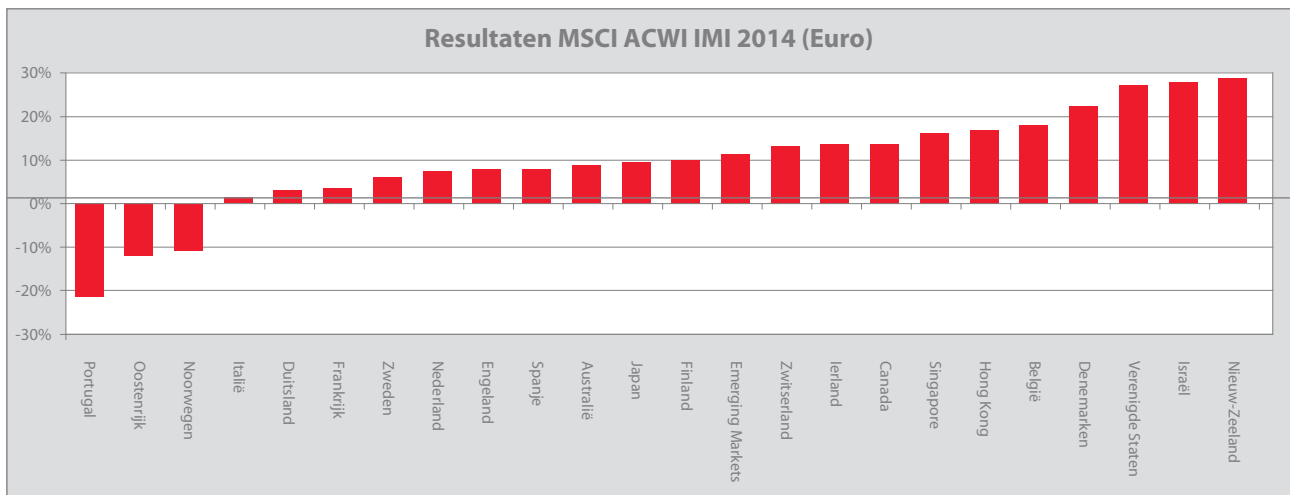
De "Protector" portefeuille heeft over 2014 een positief rendement behaald van 25,6%.

Het beleggingsbeleid onderging een wijziging doordat van 50 naar 60% vastrentende waarden werd gegaan. De navolgende paragrafen geven een overzicht van de verschillende beleggingscategorieën.

Aandelen portefeuille

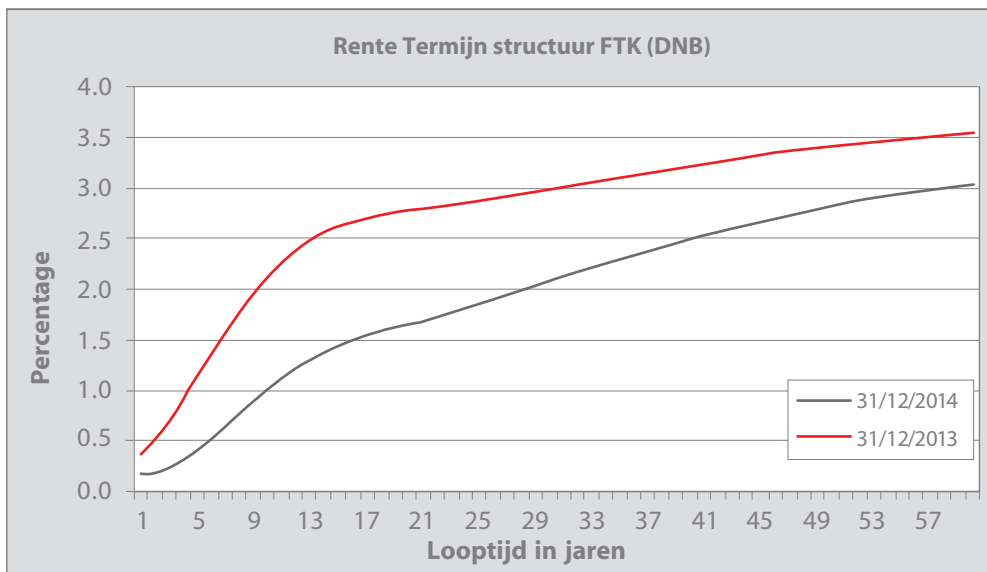
De meeste beurzen eindigden in het jaar 2014 positief. Uitzondering vormden Portugal, Oostenrijk en Noorwegen met een negatieve return. In Europa sloot de MSCI EMU IMI Index het jaar af met 4,3% (in euro's) winst terwijl de Standard & Poor's 500 index van de Amerikaanse aandelenmarkt steeg met 29,5% (in euro's). De MSCI index in Japan steeg uiteindelijk met 9,9% (in euro's). De MSCI All Countries Wereld Index (benchmark voor "Protector") steeg dan ook met 18,2%.

Voor de meeste landen uit de index was 2014 een goed jaar, alleen Portugal, Oostenrijk en Noorwegen eindigden in de min. De "Protector" aandelenportefeuille kende gedurende het gehele jaar een capital weighted verdeling over de landen uit de MSCI index (developed + emerging markets, large caps, mid caps en small caps). Het resultaat voor de hele aandelen portefeuille was een winst van 17,6%. Dit is 1,0% hoger dan de index, doordat het belang van de EMU landen in de "Protector" portefeuille hoger is dan de gewichting in de index. In de onderstaande grafiek is duidelijk de zeer diverse performance te zien van de verschillende landen waarin wordt belegd door het fonds.

Obligatie portefeuille

De ECB heeft de herfinancieringsrente gedurende het jaar verlaagd van 0,25% naar 0,05%. De korte rente is in lijn hiermee gedurende 2014 verder gedaald (0,1%). De lange rente daalde van 2,2% naar 0,7%. Daardoor steeg de waarde van obligaties. Voor het hele jaar kwam het resultaat op Euro obligaties uit op 11,2% (CG EuroBIG). Over 2014 was de totale return van onze obligatieportefeuille 33,5%. Dit wordt veroorzaakt door de langere looptijd van de obligaties in de portefeuille van "Protector", die sterker reageren op de rente-daling dan de benchmark (gemiddelde looptijd benchmark is ongeveer 5 jaar). De gemiddelde looptijd ligt nu boven de 16 jaar. De verplichtingen van "Protector" kennen een vergelijkbare looptijd, zelfs nog iets groter, als de obligatie-portefeuille en zijn dan ook in dezelfde mate gestegen.

Onroerend zaak portefeuille

De ROZ IPD index voor 2014 kwam uit op 4,4%. De sector bedrijfsruimten presteerde het best met 9,8%, gevolgd door woningen met 5,1%, kantoren met 3,9% en winkels met 2,5%. Onze portefeuille heeft een resultaat van -0,2%. Dit werd met name veroorzaakt doordat het fonds bezig is om de portefeuille af te stoten (inmiddels 63% verkocht).

Liquiditeiten

De liquiditeiten bedroegen € 20 miljoen per jaareinde 2014. Dit komt overeen met 0,9% van het belegd vermogen.

Derivaten en Securities Lending

De vermogensbeheerders mogen onder strikte voorwaarden derivaten gebruiken als dit voor het efficiënt beheer absoluut nodig is. Het bezit van eigenlijke stukken heeft de voorkeur en het gebruik van derivaten dient geminimaliseerd te worden. De portefeuille kan deels beleend worden ('securities lending') tegen storting van een onderpand (geld of waardepapier) met dagelijkse herwaardering, zodat eventueel additioneel onderpand kan worden gevraagd. Het Bestuur heeft de jaarlijkse controle op de securities lending gedelegeerd aan een gespecialiseerde ExxonMobil afdeling. Deze brengt jaarlijks hierover rapport uit aan de voorzitter van het Bestuur. Dit rapport wordt ook besproken in de Beleggingscommissie.

Feitelijk gebruik van derivaten (inclusief wisselkoers gerelateerde derivaten) en securities lending ultimo 2014 (markt exposure).

Manager	Belegging	Portfolio	Derivatives			Securities Lending			
		31-12-2014	used	exposure	31-12-2014	used	income	Avg on loan	income
		M€	31-12-2014	M€	%	31-12-2014	M€	%	bps
BlackRock	World ex USA LC	483	yes	2,6	0,5%	yes	0,4	9,5%	9,8
Northern Trust	USA LC aandelen	352	no	-	-	yes	0,1	5,6%	1,9
ACWI IMI	Dev. +Emerg. markets	835	yes	2,6	0,3%	yes	0,5	7,8%	6,5
BlackRock	EMU aandelen	-	no	-	-	yes	0,3	8,6%	20,3
Horsley Bridge	Venture capital	79	no	-	-	no	-	-	-
	Aandelen	914	yes	2,6	0,3%	yes	0,8	7,2%	9,2
BlackRock	Euro credit obligaties	279	no	-	-	no	-	-	-
BlackRock	Euro long government LDI	1.195	no	-	-	no	-	-	-
BlackRock	Euro obligaties	1.474	no	-	-	no	-	-	-
	Vastrentend	1.474	no	-	-	no	-	-	-
LaSalle	Onroerend Goed	36	no	-	-	no	-	-	-
	Cash	21	no	-	-	no	-	-	-
	Totaal	2.445	yes	2,6	0,1%	yes	0,8	2,7%	3,4

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

Wetgeving in Nederland stelt het financieel belang van gepensioneerden en actieven voorop. De regering volgt de internationale ontwikkelingen en implementeert wetgeving die daaruit voortkomt. Het terrein van Maatschappelijk Verantwoord Beleggen is heel groot en divers. "Protector" belegt grotendeels in beursgenoteerde ondernemingen (via indexing) en gaat ervan uit dat ondernemingen zich aan de wet houden. "Protector" belegt via pooled funds. Een actieve eigen invulling zou betekenen het verlaten van de efficiënte pooled fund oplossing en het kiezen voor een gescheiden portefeuille met hogere kosten.

Daar waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van aandeelhouders stemrecht, waarbij de aangestelde vermogensbeheerders dit uitvoeren. Leidend principe voor het stemgedrag is het beschermen en verhogen van de waarde van de beleggingen van het fonds. Door regelmatig te stemmen kunnen aandeelhouders de manier waarop een bedrijf wordt geleid beïnvloeden, zo dat de waarde voor de aandeelhouders wordt verhoogd door best practices voor ondernemingsbeleid te stimuleren.

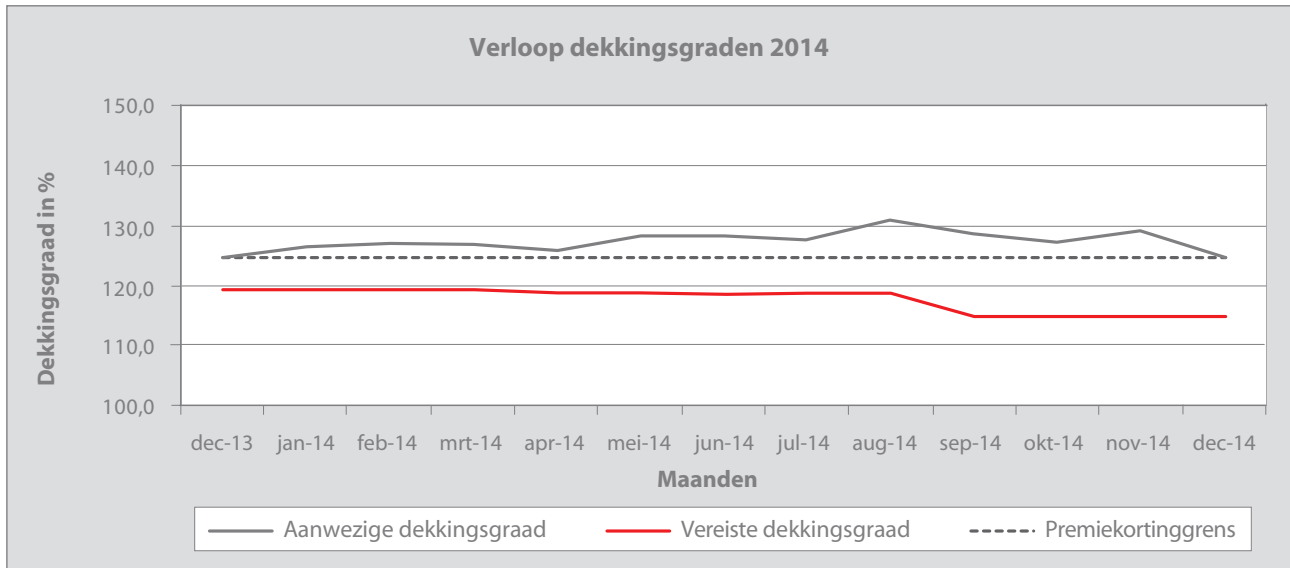
Op 1 januari 2013 is het investeringsverbod in clusterunitie in werking getreden. Het verbod is een uitwerking van het Verdrag inzake Clusterunitie. Het verbod geldt voor in Nederland gevestigde financiële ondernemingen waaronder pensioenfondsen. Het verbod kent drie uitzonderingen. Onder die uitzonderingen is het toegestaan om transacties gebaseerd op een index uit te voeren, maar alleen als die index voor minder dan vijf procent bestaat uit individuele ondernemingen die onder het investeringsverbod vallen. "Protector" belegt index gebaseerd en de indexen voldoen aan deze uitzonderingsclausule.

Financiële paragraaf

De actuaris concludeert in zijn rapport, dat het op basis van het FTK gedefinieerd Minimum Vereist (Eigen) Vermogen voor nominale pensioenaanspraken per 31 december 2014 aanwezig was. Ook het Vereist (Eigen) Vermogen was per 31 december 2014 aanwezig. Omdat het aanwezig vermogen meer bedraagt dan de ondergrens, heeft het Bestuur kunnen besluiten om in de jaarrekening een restitutie naar de TO van € 101,1 miljoen op te nemen. Deze zal in principe in de loop van 2015 worden geëffectueerd. Het resultaat in 2014 is na restitutie van premie € 75,9 miljoen positief. Het resultaat op beleggingen, inclusief wijziging rentetermijnstructuur is doorgaans de meest significante (en volatiele) post in de bepaling van het jaarresultaat, in 2014 bedroeg dit resultaat € 186 miljoen. Het positief resultaat op de beleggingen waren hoger dan het negatief resultaat op de technische voorzieningen door de gedaalde RTS.

Dekkingsgraad

<i>(In procenten)</i>	31-12-2014	31-12-2013	31-12-2012	31-12-2011	31-12-2010
Aanwezige dekkingsgraad	125,0	125,0	125,0	129,1	129,2
Vereiste dekkingsgraad FTK	115,1	119,8	120,9	123,6	129,2

De dekkingsgraad ultimo 2014 is gelijk aan 125,0%. Ultimo 2013 bedroeg de dekkingsgraad 125,0%. De ultimo 2013 aanwezige dekkingsgraad was hoger dan de vereiste dekkingsgraad van 119,8% volgens het huidige FTK. Vanaf 2014 is het vereist vermogen per einde van ieder kwartaal herijkt. De fluctuatie van de dekkingsgraad in 2014 is met name veroorzaakt door de marktbevingen op de beurskoers en de fluctuatie van de rente in 2014. De dekkingsgraad eindigt in december op 125,0% na restitutie van de premie.

Actuariële analyse van het resultaat

De samenstelling van het resultaat over 2014 en 2013 en de wijzigingen daarin blijken uit het volgende overzicht:

(Bedragen x € 1.000)	2014	2013
Wijziging rentetermijnstructuur	-320.082	52.112
Resultaat op intrest/beleggingen	506.312	153.860
Resultaat op premie	-124.924	-213.363
Resultaat op kosten	208	338
Resultaat op uitkeringen	-89	77
Resultaat op overige kanssystemen	8.846	3.115
Incidentele mutaties	5.671	-2.067
Resultaat	75.942	-5.928

Wijziging rentetermijnstructuur

De onder deze post begrepen toevoeging aan de technische voorziening heeft betrekking op de wijziging van de RTS, van 31 december 2013 naar 31 december 2014. Voor alle looptijden daalde de rente, leidend tot een stijging van de technische voorzieningen. De RTS kan worden herleid naar één vast rentepercentage. Per 31 december 2013 bedroeg de gemiddelde interne rekenrente 2,8%. Per 31 december 2014 was de gemiddelde interne rekenrente 1,9%, bij de alsdan gepubliceerde RTS.

Resultaat op intrest/beleggingen

Het werkelijk behaalde rendement was in 2014 per saldo positief. Door de gedaalde rente nam de waarde van de vastrentende waarden toe. Zakelijke waarden stegen in 2014 eveneens in waarde. Ook is onder deze post de voor de technische voorzieningen benodigde intrest opgenomen, waarbij van de éénjaarsrente van de RTS is uitgegaan (0, 379%). De technische voorzieningen worden vastgesteld op basis van de door DNB gepubliceerde RTS.

Resultaat op premie

Voor de vaststelling van het premieresultaat wordt de feitelijke premie (-78.448) inclusief het saldo van de inkomende en uitgaande waardeoverdrachten (1.734) vergeleken met de premie zoals deze aan de technische voorziening wordt toegevoegd (-48.210) zonder de solvabiliteitsopslag. In de feitelijke premie is de restitutie aan de TO opgenomen.

Resultaat op kosten

De werkelijke uitvoeringskosten bedroegen in het boekjaar 1.898. Voor de uitvoeringskosten kwam 1.030 beschikbaar uit de benodigde premie en 1.076 uit de technische voorzieningen wat leidde tot een positief resultaat.

Resultaat op uitkeringen

Dit betreft het resultaat tussen de werkelijke uitkeringen en wat actuariael benodigd is.

Resultaat op overige kanssystemen

Onder resultaat op overige kanssystemen wordt o.a. opgenomen het resultaat op sterfte, het resultaat op arbeidsongeschiktheid en het resultaat op mutaties.

Het resultaat op sterfte (4.334) bestaat uit een positief resultaat op langlevensrisico (11.066) en een negatief resultaat op overlijdensrisico (-6.732). Het resultaat op langlevensrisico is positief, het resultaat op overlijdensrisico negatief. Dit wordt veroorzaakt doordat er in 2014 meer (gewezen) deelnemers zijn overleden dan verondersteld.

Het resultaat op arbeidsongeschiktheid (3.536) bestaat uit:

- Het saldo van de mutatie in de schadevoorziening voor nieuwe arbeidsongeschiktheid c.q. beëindiging van arbeidsongeschiktheid (305) en de vrijval van de IBNR ter dekking van arbeidsongeschiktheid (2.687); dit saldo bedraagt 2.992 positief.
- Het saldo van de toevoeging aan de technische voorzieningen in verband met toeslagverlening aan de (gewezen) deelnemers met premievrijstelling wegens arbeidsongeschiktheid (- 218) en de vrijval van de invaliditeitsreserve (762); dit saldo bedraagt 544 positief.

Incidentele mutaties

Het resultaat in 2014 wordt veroorzaakt door de overgang naar de Prognosetafel AG 2014 zoals gepubliceerd door het Koninklijk Actuarieel Genootschap. Deze nieuwe grondslagen zijn van kracht geworden op 31 december 2014 en hierdoor zijn de technische voorzieningen gedaald met 5.671.

Kostendeekkende premie

De kostendeekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

(Bedragen x € 1.000)	2014	2013
Kostendeekkende premie (ex post)	56.957	94.041
Kostendeekkende premie (ex ante)	65.067	71.714
Feitelijke premie* na restitutie	-78.448	-135.768
Feitelijke premie* vóór restitutie	58.273	96.838

**) Deze is exclusief het saldo van de waardeoverdrachten 1.734 (2013: 494) welke in de jaarrekening is opgenomen onder toelichting 12.*

De feitelijke premie is in 2014 negatief vanwege de restitutie van 101,1 miljoen, zijnde het overschot boven de dekkingsgraad van 125% per 31 december 2014. De restitutie is berekend door het bedrag van € 35.653, zijnde de optrek tot de kostendeekkende premie ex-post, te verminderen met € 136.721, zijnde de terugstorting overschot waarmee de dekkingsgraad per 31 december 2014 weer uitkomt op 125,0%.

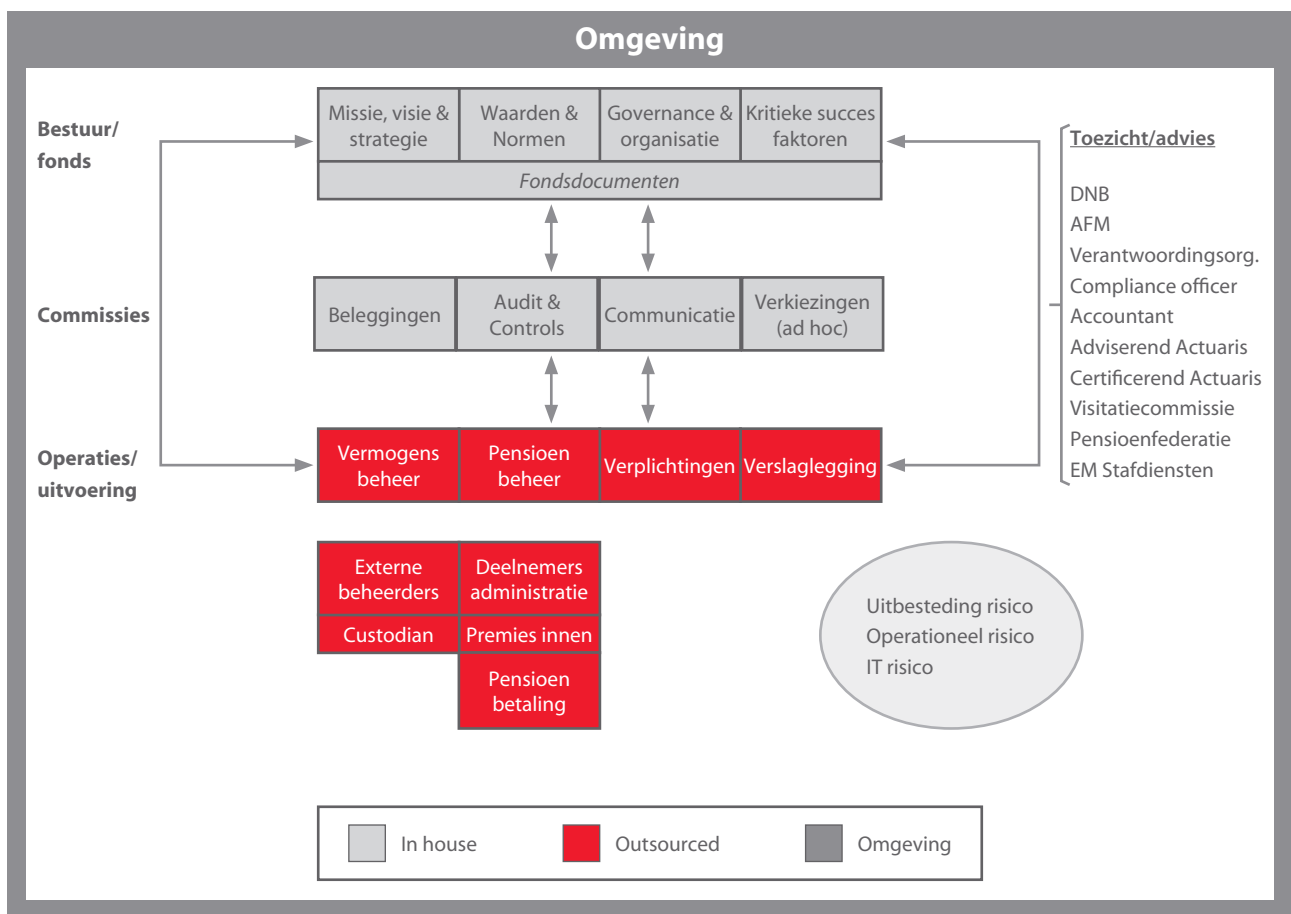
De ex-ante premie betreft een schatting bij aanvang van het kalenderjaar. De ex-post premie is de kostendeekkende premie zoals opgenomen in de jaarrekening en jaarverslag over het verslagjaar. De feitelijke premie is de werkelijk betaalde premie over het verslagjaar.

Het verschil tussen de ex-ante kostendeekkende premie en de ex-post kostendeekkende premie wordt voornamelijk veroorzaakt doordat in de eerstgenoemde niet opgenomen zijn (een schatting van) de waardeoverdrachten, de koopsom voor de toeslag voor alle deelnemers per 1 januari 2015 en de koopsom voor de mutaties in verband met de wijziging van de regeling per 1 januari 2014.

De feitelijke premie vóór premierestitutie aan de TO is kostendeekkend.

Risicoparagraaf

Het fonds heeft een raamwerk voor risico's en controls opgesteld dat schematisch als volgt kan worden weergegeven:

Vanuit dit raamwerk zijn voor ieder onderdeel de activiteiten, risico's en controls in kaart gebracht. Dit werk bouwt voort op het risk assessment dat het Bestuur in 2011 uitgevoerd heeft en er is gebruik gemaakt van de handleiding Integraal Risicomanagement, gepubliceerd door de Pensioenfederatie in 2012. Middels een controls kalender houdt het Bestuur overzicht over de uitgevoerde controls.

Het risico van (onverwacht) beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst door de TO wordt als het belangrijkste risico gezien, deze wordt hieronder verder toegelicht.

Risico van (onverwachte) beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst

Conform de bepalingen in artikel 4 van de Uitvoeringsovereenkomst wordt binnen een maand na afloop van elk kwartaal - aan de hand van een tussentijdse vergelijking van de bezittingen en de verplichtingen - bepaald of er sprake is van een tekort ten opzichte van de Ondergrens zoals beschreven in de ABTN. Indien er een tekort is geconstateerd, zullen de TO ieders aandeel in dat tekort uiterlijk 3 maanden na afloop van het desbetreffende kwartaal aanvullen.

Conform de bepalingen in artikel 7 van de Uitvoeringsovereenkomst zal bij ontbinding van het fonds worden bepaald of er voldoende middelen zijn ter dekking van de vastgestelde rechten en aanspraken. Indien er een tekort wordt geconstateerd, dan zal elke TO - alleen of tezamen met de andere TO - verplicht zijn het tekort aan te vullen.

Indien en zolang de toezegging van de TO niet wijzigt, zal het fonds niet in de situatie kunnen komen dat het fonds er zonder korten niet meer uit kan komen.

Er vindt jaarlijks overleg met de TO plaats inzake de Uitvoeringsovereenkomst. De TO rapporteren jaarlijks hun balans en de verlies- en winstrekening aan het fonds en informeren het fonds in geval van significante wijzigingen in hun financiële positie.

Als de TO aangeven dat zij de Uitvoeringsovereenkomst per enige datum in de toekomst wensen te wijzigen, zal het geheel van toezegging, toeslagen, beleggingen en financiering opnieuw bezien dienen te worden. In de periode tot aan de datum van wijziging, vindt na afloop van elk kwartaal de toetsing plaats. De TO zullen een geconstateerd tekort dienen aan te vullen. De dekkingsgraad van het fonds zal derhalve steeds minimaal gelijk zijn aan de Ondergrens.

Indien de TO onverwacht een geconstateerd tekort - in afwijking van de Uitvoeringsovereenkomst - niet aanvullen, is er sprake van een crisis. Er dient direct (juridisch) gehandeld te worden. Of er sprake is van een crisis die korten op termijn noodzakelijk maakt, zal onder meer afhangen van de dekkingsgraad van het fonds en de bereidheid en het vermogen van de TO om het tekort op een later moment wel aan te vullen. Deze situatie wordt verder beschreven in het Crisisplan.

Toelichting risico's

Voor een toelichting op de risico's verwijzen we naar de jaarrekening onderdeel "Risicobeheer en derivaten" vanaf pagina 67.

Verwacht en gepland voor 2015

nFTK

In december 2014 is de wetgeving inzake het nFTK tot stand gekomen. Vanuit DNB is een planning verschenen wanneer men welke acties van de pensioenfondsen verwacht gedurende 2015. Ook "Protector" zal nagaan welke acties zij dient te ondernemen. Voor zover nu bekend zal dat in ieder geval betekenen dat een haalbaarheidstoets zal moeten worden gedaan. Verder zal de risicohouding nader moeten worden geëxpliciteerd en in de ABTN moeten worden opgenomen. Ook moet worden nagegaan of het uitbestedingsbeleid van het fonds voldoet aan de gestelde eisen en of deze afdoende in de ABTN is verwoord.

Communicatie

Het fonds heeft in de afgelopen periode veel aandacht besteed aan de communicatie. Dat zal ook voor 2015 aan de orde zijn. Nu Pensioenreglement D tot stand gekomen is zal ook de pensioenplanner wederom moeten worden geactualiseerd. Ook zijn er plannen tot het vernieuwen van de website. Deze acties zullen worden verricht waarbij nadrukkelijk de eisen vanuit de nieuwe aanstaande pensioencommunicatiewet als randvoorwaarde zullen dienen. Dat kan ondermeer een verdere digitale informatieverstrekking betekenen.

Governance

In 2014 heeft de toets plaatsgehad in hoeverre is voldaan aan de Code Pensioenfondsen. Vastgesteld is dat aan een aantal

normen nog niet geheel is voldaan, maar dat er wel het streven toe is. In de loop van 2015 zal ervoor worden gezorgd dat ook aan deze normen zal zijn voldaan. Voor een aantal normen is uitgelegd waarom daar niet aan voldaan zal worden.

Deskundigheidsbevordering

Het Bestuur is doende met het vervaardigen van een nieuw geschiktheidsplan. Onderdeel hiervan maken uit profielschetsen, een opleidingsregister en een opleidingsplan. Er vindt ter zake ook afstemming plaats met het VO, opdat ook oog en plaats is voor de geschiktheidsbevordering van het VO. Naar verwachting zal dit geschiktheidsplan in de eerste helft van 2015 tot stand komen.

Breda, 22 april 2015

Stichting Pensioenfonds "Protector"

Het Bestuur

A.J. van der Linden	Voorzitter
P. Huisman	
G.M.W. Shultz-Sibbel	
J.J.M. Muffels	
M.J. den Hertog	
P.J.C. Mertens	Vice-voorzitter
M. Meulblok	
P. Weijel	

Protector

PENSIOENFONDS MEDEWERKERS **EXXONMOBIL** NEDERLAND

Jaarrekening

1 Balans per 31 december

Activa (na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)		31-12-2014	31-12-2013
<i>(Bedragen x € 1.000)</i>			
Beleggingen voor risico pensioenfonds	(1)	2.426.465	2.117.735
Vorderingen en overlopende activa	(2)	20.020	24.748
Overige activa	(3)	1.064	1.028
		2.477.549	2.143.511

Passiva (na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)		31-12-2014	31-12-2013
<i>(Bedragen x € 1.000)</i>			
Stichtingskapitaal en reserves	(4)	468.707	392.765
Technische voorzieningen	(5)	1.874.830	1.571.062
Kortlopende schulden en overlopende passiva	(6)	104.012	179.684
		2.447.549	2.143.511

(*) De nummering verwijst naar de toelichting.

<i>(In procenten)</i>		31-12-2014	31-12-2013
Dekkingsgraad op basis van FTK			
Nominaal		125,0	125,0

2 Staat van baten en lasten

Baten (x € 1.000)		2014	2013
Premiebijdragen risico pensioenfonds			
(van werkgevers en werknemers)	(7)	-78.448	-135.768
Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	(8)	512.219	159.444
		<u>433.771</u>	<u>23.676</u>
Lasten (x € 1.000)		2014	2013
Pensioenuitkeringen	(9)	53.871	51.954
Uitvoeringskosten	(10)	1.898	1.827
Mutatie technische voorzieningen	(11)		
Pensioenopbouw		36.621	49.509
Indexering overige toeslagen		12.268	11.699
Rentetoevoeging		5.907	5.584
Ontrekking voor pensioenuitkeringen		-53.782	-52.031
Ontrekking voor pensioenuitvoeringskosten		-2.106	-2.165
Wijziging marktrente		320.082	-52.112
Wijziging actuariale uitgangspunten		-5.671	2.067
Wijziging pensioenregeling (Levenslang partnerpensioen)		-1.125	-
Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen		-8.426	13.739
		<u>303.768</u>	<u>-23.710</u>
Saldo overdrachten van rechten risico pensioenfonds	(12)	-1.734	-494
Herverzekeringen	(13)	26	27
Saldo van baten en lasten		<u>357.829</u>	<u>29.604</u>
		<u>75.942</u>	<u>-5.928</u>
		2014	2013
Bestemming van het saldo van baten en lasten			
Mutatie algemene reserve		75.942	-5.928

(*) De nummering verwijst naar de toelichting.

3 Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

(Bedragen x € 1.000)	2014	2013
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen risico fonds*	-149.850	-63.091
Ontvangen waardeoverdrachten risico pensioenfonds	2.116	1.954
Betaalde pensioenuitkeringen	-53.816	-51.709
Herverzekeringen	-26	-27
Betaalde waardeoverdrachten risico pensioenfonds	-216	-1.073
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-1.661	-2.034
	-203.453	-115.980
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	330.425	581.628
Betaald inzake aankopen beleggingen	-128.378	-466.901
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	4.020	3.341
Overige mutaties inzake beleggingen	-1.050	-156
Kosten vermogensbeheer	-1.528	-1.704
	203.489	116.208
Mutatie liquide middelen	36	228

*) De "negatieve" ontvangsten bij de premies hebben betrekking op de restitutie van de premies boven het vereist eigen vermogen ultimo boekjaar.

(Bedragen x € 1.000)	2014	2013
Samenstelling geldmiddelen		
Liquide middelen per 1 januari	1.028	800
Mutatie liquide middelen	36	228
Liquide middelen per 31 december	1.064	1.028

4 Toelichting behorende bij de jaarrekening

Inleiding

Het doel van Stichting Pensioenfonds "Protector", statutair gevestigd te Breda, is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan pensioengerechtigden ter zake van ouderdom en overlijden; tevens verstrekt het fonds uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in onder andere de statuten, het pensioenreglement, de uitvoeringsovereenkomst en de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota van Stichting Pensioenfonds "Protector".

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Schattingswijzigingen

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid.

Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het fonds. Vanaf 31 december 2014 is de grondslag voor overlevingskansen gebaseerd op de Prognose tafel AG 2014 zoals gepubliceerd door het Koninklijk Actuariel Genootschap (AG). De algemene sterftekansen die volgen uit de tabel worden voor het fonds gecorrigeerd in verband met ervaringssterfte. Dit heeft geleid tot een verlaging van de technische voorzieningen van € 5.671 miljoen. Dit resultaat is via de Staat van Baten en Lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord. Het effect op de dekkingsgraad is circa 0,4 procentpunt.

Algemene grondslagen

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties". Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief transactiekosten, provisies, valutakoersverschillen e.d., worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

	31-12-2014	31-12-2013
US Dollar	1,2101	1,3780
Britse Pond	0,7761	0,8320
Japane Yen	145,0790	144,8295
Zwitserse Frank	1,2024	1,2255
Zweedse Kroon	9,4726	8,8500
Australische Dollar	1,4787	1,5402
Canadese Dollar	1,4016	1,4641
Hong Kong Dollar	9,3838	10,6843

Specifieke grondslagen

Beleggingen voor risico pensioenfonds

De beleggingen worden gewaardeerd op reële waarde. Slechts indien de reële waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Reële waarde

De beleggingen van het pensioenfonds worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het pensioenfonds kan gebruik worden gemaakt van genoteerde marktprijzen. Bepaalde instrumenten, zoals participaties in beleggingsfondsen worden gewaardeerd door gebruik te maken van de intrinsieke waarde. Het is gebruikelijk en mogelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Slechts indien de reële waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Voor financiële instrumenten zoals beleggingsvorderingen en -schulden geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het korte termijn karakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Vastgoedbeleggingen

Niet-beursgenoteerde indirecte vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde welke is bepaald op basis van de door de vermogensbeheerder van het fonds afgegeven intrinsieke waarde, zijnde een benadering van de marktwaarde.

Aandelen

Aandelen, waaronder tevens converteerbare obligaties zijn begrepen, worden gewaardeerd tegen reële waarde. Voor beurs genoteerde aandelen is dit de beurswaarde. Voor niet beurs genoteerde participaties in aandelenfondsen is dit de

intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers, verhoogd met de lopende intrest.

Niet aan een beurs genoteerde fondsen zijn gewaardeerd op basis van de geschatte toekomstige nettokasstromen (rente en aflossingen) die uit de beleggingen zullen voortvloeien, contant gemaakt tegen de geldende marktrente en rekening houden met het risicoprofiel en de looptijd.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige activa

Onder meer worden hieronder de liquide middelen opgenomen voor zover dit banktegoeden betreft welke onmiddellijk opeisbaar zijn. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggings-transacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggings-transacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

De reserves worden met name gevormd door de algemene reserve. De algemene reserve houdt rekening met de financiële positie en de aard en omvang van de risico's die het fonds loopt. De algemene reserve is bedoeld voor het opvangen van de verzekeringstechnische risico's en beleggingsrisico's (waaronder het renterisico). Het fonds heeft een algemene reserve ter grootte van minimaal 25% van de voorziening pensioenverplichtingen berekend op

basis van de VPVmax4% (de ondergrens). Het jaarresultaat zal toegevoegd of onttrokken worden aan de algemene reserve zolang het maximum of het minimum niet bereikt is.

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De voorziening pensioenverplichtingen is gelijk aan de contante waarde van:

1. De tijdsevenredig opgebouwde pensioenen;
2. De toekomstige pensioenopbouw van (gewezen) deelnemers met premievrijstelling wegens arbeidsongeschiktheid. Er wordt geen rekening gehouden met de mogelijkheid van revalidatie.
3. De veronderstelde jaarlijkse inflatiecorrectie van 3% tot pensionering voor de (gewezen) deelnemers met premievrijstelling wegens arbeidsongeschiktheid;
4. Het ingegane arbeidsongeschiktheidspensioen.

De voorziening pensioenverplichtingen is berekend op basis van de hieronder vermelde veronderstellingen.

Daarnaast is in de voorziening pensioenverplichtingen de IBNR (Incurred But Not Reported)-voorziening opgenomen. Deze technische voorziening is bedoeld om de schade die in de toekomst ontstaat door voor de balansdatum ingegane arbeidsongeschiktheid te kunnen financieren, ook indien de uitvoeringsovereenkomst met de toegetreden onderneming is beëindigd. De IBNR is gelijk aan de risicopremies voor het arbeidsongeschiktheidsrisico van de laatste drie jaren. De risicopremie bedraagt 12% van de bruto actuariële koopsom ter financiering van de jaarinkoop. Deze risicopremies worden voor de wijziging in de rentetermijnstructuur herrekend.

De veronderstellingen voor de vaststelling van de voorziening pensioenverplichtingen per balansdatum zijn:

Rekenrente

De door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur ultimo boekjaar. De rentetermijnstructuur is gebaseerd op een driemaandsgemiddelde met toepassing van de Ultimate Forward Rate. Het hanteren van de UFR houdt in dat voor ver

in de toekomst liggende verplichtingen (20 jaar tot 60 jaar) een aangepaste rentecurve wordt gehanteerd. Voor verplichtingen korter dan 20 jaar geldt de rentetermijnstructuur op basis van een driemaandsgemiddelde.

Overlevingskansen

De in september 2014 door het Koninklijk Actuarieel Genootschap gepubliceerde Prognosetafel AG 2014 (2013: AG Prognosetafel 2010-2062), onder toepassing van de correctiefactoren Mercer 2012 "Hoog" op de sterftekansen uit deze tabel.

Leeftijdsbepaling

De leeftijd van iedere verzekerde wordt in jaren en maanden nauwkeurig bepaald.

Betalingswijze

De uitkeringen worden continu betaalbaar verondersteld.

Gehuwdheid of partnerschap

Bij de berekening van de technische voorzieningen voor niet-ingegaan partnerpensioen wordt voor alle (gewezen) deelnemers van gehuwdheidsfrequenties uitgegaan. De gehuwdheidsfrequenties van de AG-tafels GBM/GBV 1985-1990 worden gehanteerd met de aanpassing, dat de gehuwdheidsfrequentie op de standaard pensioendatum op één wordt gesteld. In 2014 is de pensioenleeftijd aangepast van 65 jaar naar 67 jaar. Bij ingang van het partnerpensioen is de feitelijke burgerlijke staat het uitgangspunt.

Leeftijdsverschil man-vrouw

Aangenomen wordt dat de man steeds 3 jaar ouder is dan de vrouw.

Voorziening voor toekomstige excassokosten

Voor toekomstige excassokosten wordt een voorziening gevormd van 2% van de netto technische voorziening.

Wezenpensioen

Voor wezenpensioen wordt een voorziening gevormd van 5% van de netto technische voorzieningen voor niet-ingegaan partnerpensioen.

Overlijdensuitkering

Voor de eenmalige uitkeringen na overlijden van de deelnemer wordt een voorziening gevormd van 1% van de netto technische voorzieningen voor niet-ingegaan partnerpensioen.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Dekkingsgraad

De (nominale) dekkingsgraad van het pensioenfonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premiebijdragen van (werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Met betrekking tot bijstorting/restitutie van de premie is in de uitvoeringsovereenkomst tussen het fonds en de Toegetreden Ondernemingen (TO) hierover het volgende vastgelegd:

De jaarlijkse afrekening wordt bepaald aan de hand van het aanwezige vermogen - voor vaststelling van de afrekening - aan het eind van het boekjaar:

- a) Indien het aanwezige vermogen meer bedraagt dan de premiekortinggrens dan wordt het overschot ten opzichte van de premiekortinggrens in mindering gebracht op de reeds betaalde voorschotpremies en eventuele bijstortingen. Indien het overschot hoger is dan de betaalde voorschotpremies is de feitelijke premie nihil en vindt restitutie plaats.
- b) Indien het aanwezige vermogen minder bedraagt dan de premiekortinggrens, maar meer dan het vereist vermogen, dan is de feitelijke premie gelijk aan de voorschotpremie.
- c) Indien het aanwezige vermogen minder bedraagt dan het vereist vermogen, maar meer dan de ondergrens, dan is de feitelijke premie gelijk aan de voorschotpremie.
- d) Indien het aanwezige vermogen minder bedraagt dan de ondergrens, dan zullen de TO ieders aandeel in het tekort ten opzichte van de ondergrens uiterlijk 3 maanden na afloop van het boekjaar aanvullen. De feitelijke premie is daarmee gelijk aan de voorschotpremie plus alle bijstortingen.

Premiekorting, respectievelijk restitutie zoals bepaald in Artikel 4, lid 15a van de uitvoeringsovereenkomst zal niet plaats vinden indien het Bestuur van mening is dat een dergelijke korting, respectievelijk restitutie in strijd is met de belangen van het fonds. In geval binnen het Bestuur geen eenstemmigheid bestaat over de vraag of van een zodanige situatie al dan niet sprake is, zal advies van het Verantwoordingsorgaan worden gevraagd.

Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutarisicovolatiliteiten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als indirecte beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen. Verkoopkosten worden verantwoord als onderdeel van de gerealiseerde herwaarderingskosten.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten.

Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe en de daaraan toegerekende interne kosten verstaan.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

Pensioenopbouw

De pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioenaanspraken die toegekend zijn in het boekjaar. Hierin is ook de mutatie verwerkt van de pensioenaanspraken als gevolg van individuele inkomende en uitgaande waardeoverdrachten.

Rentetoevoeging technische voorziening

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De interesttoevoeging wordt tegen de rekenrente primo boekjaar berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar.

Onttrekking uit technische voorziening voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de technische voorzieningen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode.

Mutatie technische voorziening voor pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 2% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorzieningen ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorzieningen ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Indexering en overige toeslagen

De in het verslagjaar toegekende toeslagen worden per ultimo boekjaar tegen de geldende RTS toegevoegd aan de technische voorzieningen.

Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Grondslagen kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld overeenkomstig de directe methode. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

5 Toelichting op de balans

1. Beleggingen voor risico pensioenfondsen

Verkoopoverzicht per beleggingscategorie

(Bedragen x € 1.000)	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Totaal
Stand per 1 januari 2014	50.480	1.019.560	1.047.695	2.117.735
Aankopen	-	48.778	79.600	128.378
Verkopen	-13.944	-308.134	-8.347	-330.425
Overige mutaties	1.660	-610	-	1.050
Waardemutaties	-2.662	157.200	355.189	509.727
Stand per 31 december 2014	35.534	916.794	1.474.137	2.426.465

(Bedragen x € 1.000)	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Totaal
Stand per 1 januari 2013	57.569	991.152	1.025.778	2.074.499
Aankopen	-	17.938	448.963	466.901
Verkopen	-2.585	-171.984	-407.059	-581.628
Overige mutaties	62	-674	768	156
Waardemutaties	-4.566	183.128	-20.755	157.807
Stand per 31 december 2013	50.480	1.019.560	1.047.695	2.117.735

De overige mutaties hebben o.a. betrekking op mutaties van kortlopende vorderingen korter dan 1 jaar, liquide middelen onder beheer bij de vermogensbeheerder, te vorderen dividend(belasting) en valutakoersverschillen.

Derivaten binnen de beleggingsfondsen

De vermogensbeheerders mogen onder strikte voorwaarden derivaten gebruiken als dit voor het efficiënt beheer absoluut nodig is. Het bezit van eigenlijke stukken heeft de voorkeur en het gebruik van derivaten dient geminimaliseerd te worden. De portefeuille kan deels beleend worden ('securities lending') tegen storting van een onderpand (geld of waardepapier) met dagelijkse herwaardering, zodat eventueel additioneel onderpand kan worden gevraagd. Het Bestuur heeft de jaarlijkse controle op de securities lending gedelegeerd aan een gespecialiseerde ExxonMobil afdeling. Deze brengt jaarlijks hierover rapport uit aan de voorzitter van het Bestuur. Dit rapport wordt ook besproken in de Beleggingscommissie. In de beleggingenparagraaf van het bestuursverslag is een overzicht opgenomen van de derivaten en securities lending per einde 2014.

Reële Waarde

De waardering van de beleggingen vindt plaats tegen reële waarde. Afgezien van de beleggingenvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het pensioenfonds gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Voor de meerderheid van de beleggingen van het pensioenfonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde beleggingen zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingmodellen en - technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten.

Het fonds belegt zelf in beleggingsfondsen, maar met het oog op de transparantie inzake de beleggingen is de informatie in deze toelichting gebaseerd op de beleggingen in de portefeuilles van deze beleggingsfondsen ("Look through"). Deze beleggingsfondsen worden gewaardeerd op basis van de intrinsieke waarde (NAV) zoals bepaald door de vermogensbeheerders.

Liquide middelen en kortlopende vorderingen zijn opgenomen onder de waarderingmodellen en technieken.

Op basis van de boekwaarde kan het volgende onderscheid worden gemaakt:

<i>(Bedragen x € 1.000)</i>	Directe en afgeleide marktnoteringen	Waarderingsmodellen en technieken	Totaal
Per 31 december 2014			
Vastgoed beleggingen	32.710	2.824	35.534
Aandelen	836.548	80.246	916.794
Vastrentende waarden	1.474.137	-	1.474.137
	2.343.395	83.070	2.426.465
Per 31 december 2013			
Vastgoed beleggingen	49.316	1.164	50.480
Aandelen	951.709	67.851	1.019.560
Vastrentende waarden	1.047.695	-	1.047.695
	2.048.720	69.015	2.117.735

De participaties in private equity funds zijn o.b.v. Net Asset Values van de onderliggende funds. Deze NAV's bevatten schattingen aangezien er geen liquide markt voor is.

Vastgoed beleggingen

De vastgoed beleggingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

<i>(Bedragen x € 1.000)</i>	31-12-2014	31-12-2013
Specificatie vastgoed beleggingen naar soort:		
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	32.710	49.316
Kortlopende vorderingen inzake vastgoed beleggingen	2.385	429
Liquide middelen inzake vastgoed beleggingen	439	735
	35.534	50.480

Aandelen

De belegging in aandelen bestaat in 2014 en 2013 volledig uit beleggingen in beleggingsfondsen.

<i>(Bedragen x € 1.000)</i>	31-12-2014	31-12-2013
Specificatie naar soort:		
Aandelen developed countries	749.908	871.461
Aandelen emerging markets	86.640	80.248
Private equity aandelen	80.246	67.851
	916.794	1.019.560

Het fonds belegt in beleggingsfondsen waarin securities lending wordt toegepast. Op basis van het security lending programma, waarin het pensioenfonds deelneemt, wordt een vergoeding voor het tijdelijk uitlenen van effecten ontvangen. Ultimo 2014 bedroeg de waarde van de uitgeleende effecten € 62 miljoen (2013: € 57 miljoen). Hiervoor zijn zekerheden ontvangen ad € 63 miljoen (2013: € 59 miljoen).

Vastrentende waarden

De belegging in vastrentende waarden bestaat in 2014 en 2013 volledig uit beleggingen in beleggingsfondsen.

De vastrentende waarden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2014		31-12-2013	
	x € 1.000	In %	x € 1.000	In %
Specificatie vastrentende waarden naar soort:				
BlackRock Euro Corporate Enhanced Index Fund	278.678	18,9	210.176	20,1
BlackRock LSFIII EURO TAILORED Fund XXIX	1.195.459	81,1	837.519	79,9
	1.474.137	100,0	1.047.695	100,0

Per 31-12-2014 en 31-12-2013 zijn geen obligaties uitgeleend.

2. Vorderingen en overlopende activa

<i>(Bedragen x € 1.000)</i>	31-12-2014	31-12-2013
Rekening courant onderneming	20.020	24.748

De vordering heeft een resterende looptijd korter dan één jaar.

3. Overige activa

<i>(Bedragen x € 1.000)</i>	31-12-2014	31-12-2013
Liquide middelen	1.064	1.028

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen, die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn en niet het karakter van beleggingen hebben.

4. Stichtingskapitaal en reserves

Mutatieoverzicht eigen vermogen

<i>(Bedragen x € 1.000)</i>	Stichtings kapitaal	Algemene reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2014	1	392.764	392.765
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-	75.942	75.942
Stand per 31 december 2014	1	468.706	468.707

<i>(Bedragen x € 1.000)</i>	Stichtings kapitaal	Algemene reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2013	1	398.692	398.693
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-	-5.928	-5.928
Stand per 31 december 2013	1	392.764	392.765

Solvabiliteit

	31-12-2014		31-12-2013	
	x € 1.000	In %	x € 1.000	In %
Aanwezig vermogen	2.343.537	125,0	1.963.827	125,0
Af: technisch vermogen	1.874.830	100,0	1.571.062	100,0
Eigen vermogen	468.707	25,0	392.765	25,0
Af: vereist vermogen	283.280	15,1	310.291	19,8
Vrij vermogen	185.427	9,9	82.474	5,2
Minimaal vereist eigenvermogen	77.660	4,1	65.265	4,2
Dekkingsgraad		125,0		125,0

De vermogenspositie van het pensioenfonds kan worden gekarakteriseerd als toereikende solvabiliteit. Voor de berekening van het vereist eigen vermogen wordt gebruik gemaakt van het standaard model.

Het verloop van de nominale dekkingsgraad kan als volgt worden gespecificeerd:

<i>(In percentages)</i>	2014	2013
Dekkingsgraad per 1 januari	125,0	125,0
Premie	-8,4	-13,2
Uitkeringen	0,9	0,8
Toeslagen	-	9,2
Verandering van de rentetermijnstructuur	-21,2	4,2
Rendement op beleggingen	31,4	-
Overigen	-2,7	-1,0
Dekkingsgraad per 31 december	125,0	125,0

5. Technische voorzieningen

<i>(Bedragen x € 1.000)</i>	2014	2013
Stand per 1 januari	1.571.062	1.594.772
Pensioenopbouw	36.621	49.509
Indexering en overige toeslagen	12.268	11.699
Rentetoevoeging	5.907	5.584
Ontrekking voor pensioenuitkeringen	-53.782	-52.031
Ontrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-2.106	-2.165
Wijziging marktrente	320.082	-52.112
Wijziging actuariële uitgangspunten	-5.671	2.067
Wijziging pensioenregeling (Levenslang partnerpensioen)	-1.125	-
Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen	-8.426	13.739
Stand per 31 december	1.874.830	1.571.062

Voor een verdere toelichting op de mutaties zie de toelichting op de staat van baten en lasten.

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2014		31-12-2013	
	Aantal	x € 1.000	Aantal	x € 1.000
Deelnemers	1.471	926.700	1.437	732.048
Gewezen deelnemers	1.153	132.337	1.177	100.680
Pensioengerechtigden	2.333	815.793	2.329	738.334
	4.957	1.874.830	4.943	1.571.062

De methode voor de berekening van de pensioenverplichtingen is zodanig toegepast dat er geen sprake is van een financieringsachterstand.

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling tot 31 december 2014 bestaat uit een basispakket en een keuzepakket. In het basispakket wordt per deelnemersjaar een ouderdomspensioen opgebouwd van 1,80% voor regeling A (pensioenleeftijd 60 jaar) en 1,90% voor regeling C (pensioenleeftijd 67 jaar) van de voor dat deelnemersjaar geldende pensioengrondslag (eindloonsysteem). Verder wordt op opbouwbasis een partnerpensioen verzekerd en op risicobasis een wezenpensioen, een tijdelijk partnerpensioen en een arbeidsongeschiktheidspensioen verzekerd. In het keuzepakket zijn hoog/laag, aankopen tijdelijk ouderdomspensioen en uitruil partnerpensioen en ouderdomspensioen geregeld.

Vanaf 2015 wordt de pensioenregeling aangepast. Zie hiervoor de toelichting in het bestuursverslag.

Toeslagverlening

Toeslagverlening actieven

Op de pensioenaanspraken van de deelnemers, zoals deze ultimo 2014 zijn ingebracht in de nieuwe middelloonregeling, is per 1 januari 2015 een toeslag toegekend van 0,88%.

Toeslagverlening van ingegane en premievrije pensioenen

Het Bestuur heeft kunnen besluiten tot een duurtetoeslag van 0,51% per 1 januari 2015 op de ingegane pensioenen en de aanspraken van de "slapers", dankzij de toezegging van de TO om de daarvoor benodigde aanvullende premie te betalen.

6. Kortlopende schulden en overlopende passiva

<i>(Bedragen x € 1.000)</i>	31-12-2014	31-12-2013
Afdracht loonheffing en premie	1.360	1.339
Te betalen kosten	974	737
Uitkeringen	171	137
Waardeoverdrachten	439	273
Schuld aan Toegetreden Ondernemingen	101.068	177.198
	104.012	179.684

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Schuld aan Toegetreden Ondernemingen: Het Bestuur heeft besloten dat het overschot van 2014 boven de dekkinggraad van 125,0% aan de TO gerestitueerd wordt overeenkomstig de uitvoeringsovereenkomst. Deze geeft aan dat indien het aanwezige vermogen meer bedraagt dan de premiekortinggrens het overschot ten opzichte van de premiekortinggrens in mindering wordt gebracht op de reeds betaalde voorschotpremies en eventuele bijstortingen. Indien het overschot hoger is dan de betaalde voorschotpremies is de feitelijke premie nihil en vindt restitutie plaats. Zie ook toelichting hierover bij premie.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het pensioenfonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het pensioenfonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen. Het belangrijkste risico voor het pensioenfonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het pensioenfonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het pensioenfonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het pensioenfonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het pensioenfonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

Het surplus op FTK grondslagen is als volgt:

(Bedragen x € 1.000)	31-12-2014	31-12-2013
Technische voorziening (FTK-waardering)	1.874.830	1.571.062
Buffers:		
S1 Renterisico	26.144	66.578
S2 Risico zakelijke waarden	217.146	235.229
S3 Valutarisico	147.829	131.695
S4 Grondstoffenrisico		-
S5 Kredietrisico	39.073	35.606
S6 Verzekeringstechnisch risico	57.917	47.360
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
Diversificatie effect	-204.829	-206.177
Totaal S (vereiste buffers)	283.280	310.291
Vereist vermogen (art. 132 Pensioenwet)	2.158.110	1.881.353
Aanwezig vermogen (totaal activa - schulden)	2.343.537	1.963.827
	185.427	82.474

Bij de berekening van de buffers past het pensioenfonds de standaardmethode toe. Voor de samenstelling van de beleggingen wordt uitgegaan van de strategische asset mix (2013: huidige beleggingsmix) in de evenwichtssituatie.

Beleid en risicobeheer

Het Bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van bovengenoemde risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid
- premiebeleid
- herverzekeringsbeleid
- toeslagenbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM- studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

Marktrisico's (S1 - S4)

Het marktrisico omvat het renterisico, het prijs(koers)risico en het valutarisico. Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en door een verandering van marktfactoren. Marktfactoren kunnen bijvoorbeeld marktprijzen zijn van aandelen, grondstoffen, vastgoed en private equity (prijsrisico), maar ook valutakoersen (valutarisico) of rentes (renterisico).

De strategie van het pensioenfonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheerst in overeenstemming met de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overallmarktposities worden periodiek gerapporteerd aan het Bestuur.

De mate waarin de beleggingsportefeuille van het pensioenfonds gevoelig is voor het prijs- en renterisico is in de volgende alinea weergegeven, vervolgens worden de risico's die het pensioenfonds loopt nader toegelicht.

Renterisico (S1)

Het renterisico is het risico dat de waarden van de portefeuille vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de markttrente.

Om het renterisico voor het fonds te beperken heeft de Beleggingscommissie in de tweede helft 2011 een studie naar Liability Driven Investing (LDI) gedaan. Naar aanleiding van deze studie heeft het Bestuur begin 2012 besloten om relatief kortlopende obligaties om te zetten naar langlopende obligaties. Deze transitie is verspreid over een periode van twee jaar. De LDI strategie is in 2013 volledig geïmplementeerd. De renteafdekking zoals in 2012 besloten, waarbij de duration van de vastrentende portefeuille in lijn gebracht (verlengd) is met de duration van de verplichting, wordt gehandhaafd. In 2014 is besloten om de allocatie naar vastrentende waarden te verhogen van 50 naar 60%. Hierdoor is de rentegevoeligheid van het fonds verder afgenomen.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde van een belegging of verplichting verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2014		31-12-2013	
	Balanswaarde x € 1.000	Duration	Balanswaarde x € 1.000	Duration
Duration van de vastrentende waarden	1.474.137	18,8	1.047.695	16,8
Duration van de vastrentende waarden in verhouding tot totaal beleggingen	2.426.465	11,4	2.117.735	8,3
Technische voorziening (FTK-waardering)	1.874.830	17,7	1.571.062	16,3

Op balansdatum is de duration van de beleggingen korter dan de duration van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de actuele marktrentestructuur), waardoor de dekkinggraad zal stijgen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkinggraad zal dalen.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2014		31-12-2013	
	x € 1.000	in %	x € 1.000	in %
Resterende looptijd < 1 jaar	10.028	0,7	7.314	0,7
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	129.056	8,8	110.048	10,5
Resterende looptijd > 5 jaar	1.335.053	90,5	930.333	88,8
	1.474.137	100,0	1.047.695	100,0

Prijrisico

Prijrisico is het risico van waarde wijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waarde wijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie van de beleggingen na te streven. Bij de aandelenbeleggingen wordt dan ook in circa 8.000 verschillende aandelen belegd in 46 landen.

Voor de onderstaande specificatie (look through) van de vastgoedbeleggingen naar sector en regio is gebruik gemaakt van factsheets. Aan de hand van de factsheets zijn de verdelingen per ultimo boekjaar gepresenteerd van de verdeling van de beleggingen binnen de beleggingsfondsen. Bij de toelichting 1. Beleggingen voor Risico fonds zijn de verdelingen gebaseerd op het niveau van de beleggingsfondsen.

	31-12-2014		31-12-2013	
	x € 1.000	in %	x € 1.000	in %
Specificatie vastgoed beleggingen naar sector				
Kantoren	15.623	43,9	16.497	32,7
Woningen	173	0,5	8.702	17,2
Winkels	16.914	47,6	24.117	47,8
Kortlopende vorderingen en liquide middelen	2.824	8,0	1.164	2,3
	35.534	100,0	50.480	100,0
Specificatie vastgoed beleggingen naar regio:				
Nederland	35.534	100,0	50.480	100,0
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	202.468	22,1	386.006	37,8
Noord-Amerika	504.822	55,1	437.275	42,9
Oceanië/Verre Oosten	166.077	18,1	154.454	15,2
Overig	43.427	4,7	41.825	4,1
	916.794	100,0	1.019.560	100,0

Valutarisico (S3)

Het totaalbedrag dat niet in euro's is belegd bedraagt ultimo 2014 circa 34,0% (2013: 34,9%) van het totaal belegd vermogen. Vreemde valuta komen alleen voor in de categorie aandelen. Er wordt circa 35% in andere valuta dan de euro belegd. Het valutarisico wordt niet afgedekt tenzij het Bestuur daarover anders beslist.

Het fonds belegt zelf in beleggingsfondsen, maar met het oog op de transparantie inzake de beleggingen is de informatie in deze toelichting gebaseerd op de beleggingen in de portefeuilles van deze beleggingsfondsen ("Look through"). Binnen deze fondsen vindt eveneens geen afdekking van het valutarisico plaats.

Voor de onderstaande specificatie (look through) van de beleggingen naar valuta is gebruik gemaakt van factsheets. Aan de hand van de factsheets zijn de verdelingen per ultimo boekjaar gepresenteerd van de verdeling van de beleggingen binnen de beleggingsfondsen. Bij de toelichting 1. Beleggingen voor Risico fonds zijn de verdelingen gebaseerd op het niveau van de beleggingsfondsen.

De vreemde valutapositie is als volgt te specificeren:

<i>(Bedragen x € 1.000)</i>	31-12-2014	31-12-2013
US dollar	474.358	442.712
Britse pond	51.986	52.492
Japane yen	52.228	50.187
Canadese dollar	30.359	28.299
Zwitserse frank	23.098	21.762
Australische dollar	18.464	17.838
Chinese yuan	16.493	14.076
Zuid-Koreaanse won	11.195	11.531
Taiwanese dollar	9.538	8.298
Zweedse kroon	7.508	7.783
Braziliaanse real	6.707	7.584
Hong Kong dollar	7.650	6.798
Russische roebel	2.782	4.981
Singapore dollar	3.855	3.483
Overig	114.835	70.707
	831.056	748.531

Onder de regel overig zijn overige valuta's (van met name emerging markets) met een kleinere waarde dan € 5 miljoen opgenomen.

Kredietrisico (S5)

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC) derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars. Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij het uitlenen van effecten. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert.

Voor de op de volgende pagina weergegeven specificatie (look through) van de vastrentende waarden beleggingen naar sector, regio en kredietwaardigheid is gebruik gemaakt van factsheets. Aan de hand van de factsheets zijn de verdelingen per ultimo boekjaar gepresenteerd van de verdeling van de beleggingen binnen de beleggingsfondsen. Bij de toelichting 1. Beleggingen voor Risico fonds zijn de verdelingen gebaseerd op het niveau van de beleggingsfondsen.

	31-12-2014		31-12-2013	
	x € 1.000	in %	x € 1.000	in %
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Overheden	1.302.699	88,3	891.913	85,2
Financiële instellingen	45.118	3,1	45.440	4,3
Handels- en industriële instellingen	65.740	4,5	49.034	4,7
Belangen en beleggingsinstellingen	60.863	4,1	59.879	5,7
Overige	-283	-	1.429	0,1
	1.474.137	100,0	1.047.695	100,0
Specificatie vastrentende waarden naar regio				
Europa	1.425.054	96,7	972.652	92,9
Noord-Amerika	-	-	20.889	2,0
Oceanië/Verre Oosten	-	-	5.569	0,5
Overige	49.083	3,3	48.585	4,6
	1.474.137	100,0	1.047.695	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2014		31-12-2013	
	x € 1.000	in %	x € 1.000	in %
AAA	695.899	47,2	536.805	51,2
AA	493.612	33,5	287.379	27,4
A	77.361	5,3	68.517	6,5
BBB	202.195	13,7	147.155	14,1
BB	4.876	0,3	3.909	0,4
Geen rating	194	-	3.930	0,4
	1.474.137	100,0	1.047.695	100,0

De post geen rating heeft betrekking op de cash positie bij het BlackRock Euro Corporate Enhanced Index Fund.

Verzekeringstechnische risico (S6)

De belangrijkste actuariële risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden en arbeidsongeschiktheid.

Langlevensrisico

Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van Prognose tafel AG 2014 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevensrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een partnerpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen ("schadereserve"). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

De overlijdensrisico's voortvloeiende uit de verzekering van partnerpensioen zijn op stop-loss basis herverzekerd bij Zwitserleven.

Een dergelijk contract houdt in dat het fonds het grootste deel van het risico zelf draagt. Alleen als de schade over de contractperiode meer bedraagt dan het eigen behoud, zal Zwitserleven het schadebedrag dat uitstijgt boven het eigen behoud uitkeren. Het eigen behoud wordt vastgesteld als 200% van de premie over de contractperiode bij volledige herverzekering van het overlijdensrisico.

Het huidige contract is afgesloten voor een periode van 5 jaar en loopt tot en met 31 december 2017.

Toeslagrisico

Toeslagen kunnen alleen worden toegekend indien en voor zover additionele premies door de werkgevers zijn gestort. Het toeslagrisico is derhalve geen risico voor het fonds.

Overige niet-financiële risico's

Operationeel risico (S9)

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerd door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het Bestuur en middels de ISAE 3402 en soortgelijke rapportages van de externe partijen. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing van de operationele risico's worden door het fonds hiervoor geen buffers aangehouden in de solvabiliteitstoets.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het pensioenfonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het pensioenfonds niet beheersbaar.

Specifieke financiële instrumenten (derivaten) en security lending

Derivaten:

“Protector” belegde ultimo 2014 in fondsen die voor € 2,6 miljoen (2013 € 6,6 miljoen) belegden aan derivaten. Het betreft in alle gevallen een tijdelijke belegging van dividenden, tot aan de eerstvolgende herbalancerings. De exposure voor “Protector” is indirect omdat het gaat om beleggingen in fondsen die op hun beurt belegd hebben in index futures. De daling ten opzichte van vorig jaar is veroorzaakt door de verkoop van de BlackRock Euro Government Enhanced Index fund.

Principes voor het gebruik van derivaten (met uitzondering van wisselkoers gerelateerde derivaten)

1. Het bezit van eigenlijke stukken (obligaties of aandelen) heeft de voorkeur en het gebruik van derivaten dient geminimaliseerd te worden.
2. Het gebruik van derivaten zal gematigd en voorzichtig moeten zijn in omvang en beperkt tot gebieden waar het economische voordeel duidelijk gedefinieerd is en groter is dan het extra risico dat gelopen wordt.
3. Het gebruik van derivaten dient beperkt te worden tot kosten-effectieve alternatieven voor het kopen of verkopen van onderliggende eigenlijke effecten om het volgende te bereiken:
 - liquiditeit
 - asset allocatie doelen (inclusief vastrentende duration aanpassing)
 - lagere transactiekosten
 - minder dure aankooprijzen
 - weinig kostende risico afdekking van bestaande meetbare transacties
 - additioneel rendement zonder dat marktvoorspelling nodig is
4. Speculatief gebruik van derivaten is verboden. Een derivaat wordt geacht speculatief te zijn als het niet een risico afdekt van een bestaande aanwijsbare positie of wanneer het geen substituuat is voor een gewenste fysieke effecten positie. Met een derivaat die gebruikt wordt om een positie af te dekken mag het bedrag van de onderliggende positie niet overstegen worden. Het gebruik van een derivaat met hefboomwerking, waardoor het effect van een prijs- of tariefsverandering op de onderliggende fysieke transactie wordt versterkt, is speculatief en verboden.

Security Lending:

De portefeuille kan deels beleend worden tegen storting van onderpand (geld of waardepapier) met dagelijkse herwaardering, zodat eventueel additioneel onderpand kan worden gevraagd.

In de beleggingenparagraaf van het bestuursverslag is een overzicht opgenomen van de derivaten en securities lending per einde 2014.

Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen het fonds, de toegetrede ondernemingen en hun bestuurders.

Transacties met bestuurders

Inzake de beloning van bestuurders wordt verwezen naar de toelichting op de pensioenuitvoeringskosten. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders.

Overige transacties met verbonden partijen

Betreffende de uitvoeringsovereenkomst tussen fonds en werkgever met betrekking tot de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de regeling wordt verwezen naar de uitvoeringsovereenkomst. I.v.m. de uitvoering van de regeling brengt Esso Nederland B.V. het fonds jaarlijks kosten in rekening. Voor 2014 is dit € 344.000 (pagina 79, onder 10).

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Langlopende contractuele verplichtingen

Het fonds heeft een uitbestedingsovereenkomst afgesloten met Syntrus Achmea voor een periode van 9 jaar tot 31 december 2019. De jaarlijks te betalen vergoeding bedraagt 889 duizend euro (2013: 889 duizend euro). De totale verplichting voor de resterende looptijd bedraagt 4.446 duizend euro (31 december 2013: 5.335 duizend euro).

Investerings- en stortingsverplichtingen

Per balansdatum 31 december 2014 bestaat er een investeringsverplichting ten aanzien van Private Equity beleggingen van circa USD 13,2 miljoen (2013: USD 20 miljoen).

6 Toelichting op de staat van baten en lasten

7. Premiebijdragen risico pensioenfondsen (van werkgevers en werknemers)

<i>(Bedragen x € 1.000)</i>	2014	2013
Bijdragen werkgevers	5.381	5.217
Bijdragen werknemers	1.538	1.491
Koopsommen werkgevers (optrek tot kostendekkende premie)	35.653	55.408
Koopsommen werkgevers (toeslagen)	15.700	14.900
Koopsommen werkgevers (wijziging partnerpensioen)	-	19.500
Premie FVP	1	-
Overige premies werkgevers	-	322
Restitutie overige premies werkgevers	-136.721	-232.606
	-78.448	-135.768

Het Bestuur heeft vastgesteld dat in 2014 het overschot boven de vereiste dekkingsgraad wordt terugbetaald aan de Toegetreden Ondernemingen overeenkomstig de uitvoeringsovereenkomst situatie a (pagina 88). De restitutie € 101.068 (2013: € 177.198) is berekend door het bedrag van € 35.653, zijnde de optrek tot de kostendekkende premie ex-post, te verminderen met € 136.721, zijnde de terugstorting overschot waarmee de dekkingsgraad per 31 december 2014 weer uitkomt op 125,0%.

De kostendekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

<i>(Bedragen x € 1.000)</i>	2014	2013
Kostendekkende premie (ex post)	56.957	94.041
Kostendekkende premie (ex ante)	65.067	71.714
Feitelijke premie* na restitutie	-78.448	-135.768
Feitelijke premie* vóór restitutie	58.273	96.838

*) Deze is exclusief het saldo van de waardeoverdrachten 1.734 (2013: 494) welke in de jaarrekening is opgenomen onder toelichting 12.

De samenstelling van de kostendekkende premie ex-post is als volgt:

<i>(Bedragen x € 1.000)</i>	2014	2013
a1: Nominaal pensioen inkoop op marktwaarde per 1-1	32.100	47.503
a2: Toeslag surplusregeling voor deelnemers per 31-12 op marktwaarde	7.623	3.726
a3: Mutatie TV a.g.v. waardeoverdrachten	1.830	592
a4: Mutatie TV i.v.m. verhoging partnerpensioen per 1 augustus 2013	-	5.869
a5: Mutatie TV i.v.m. wijziging reservering partnerpensioen	-	9.412
b1: Opslag voor excassokosten	879	1.442
b2: Opslag voor directe kosten	1.030	1.124
c: Bijdrage aan voorwaardelijke onderdelen	4.748	8.421
d: Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen FTK)	8.747	15.952
	56.957	94.041

De samenstelling van de kostendekkende premie ex-ante is als volgt:

<i>(Bedragen x € 1.000)</i>	2014	2013
a1: Nominaal pensioen inkoop op marktwaarde per 1-1	34.823	41.485
a2: Toeslag surplusregeling voor deelnemers per 31-12 op marktwaarde	3.727	2.688
b1: Opslag voor excassokosten	771	1.147
b2: Opslag voor directe kosten	830	974
c: Bijdrage aan voorwaardelijke onderdelen	14.525	13.192
d: Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen FTK)	10.391	12.228
	65.067	71.714

8. Beleggingsresultaten risico pensioenfondsen

<i>(Bedragen x € 1.000)</i>	Directe beleggings- opbrengsten 2014	Indirecte beleggings- opbrengsten 2014	Kosten van ver- mogensbeheer 2014	Totaal 2014
Vastgoed beleggingen	3.458	-2.662	-81	715
Aandelen	545	157.200	-749	156.996
Vastrentende waarden	-	355.189	-700	354.489
Overige opbrengsten/lasten	17	-	2	19
	4.020	509.727	-1.528	512.219

<i>(Bedragen x € 1.000)</i>	Directe beleggings- opbrengsten 2013	Indirecte beleggings- opbrengsten 2013	Kosten van ver- mogensbeheer 2013	Totaal 2013
Vastgoed beleggingen	2.842	-4.566	-113	-1.837
Aandelen	482	183.128	-673	182.937
Vastrentende waarden	-	-20.755	-879	-21.634
Overige opbrengsten/lasten	17	-	-39	-22
	3.341	157.807	-1.704	159.444

9. Pensioenuitkeringen

<i>(Bedragen x € 1.000)</i>	2014	2013
(Tijdelijke) ouderdomspensioenen	42.957	41.439
Partnerpensioenen	9.961	9.705
Wezenpensioenen	163	165
Arbeidsongeschiktheidsuitkering	764	621
Afkopen	26	23
Overige uitkeringen	-	1
	53.871	51.954

De post afkopen betreft de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 458,06 (2013: € 451,22) per jaar overeenkomstig de Pensioenwet (artikel 66).

De toeslagen op de uitkeringen per 1 januari 2015 zoals vastgesteld door het Bestuur bedraagt 0,51% (2013: 0,97%).

10. Uitvoeringskosten

<i>(Bedragen x € 1.000)</i>	2014	2013
Administratiekosten	1.039	915
Accountantskosten	80	76
Actuariskosten	249	308
Overige kosten	186	210
Doorbelasting Esso Nederland B.V.	344	318
	1.898	1.827

Ingevolge artikel 382a Titel 9 Boek 2 Burgerlijk Wetboek kan gemeld worden dat de honoraria aan PricewaterhouseCoopers N.V. alleen van toepassing is voor de controle van de jaarrekening. Er zijn geen honoraria voor andere controleopdrachten, adviesdiensten of andere niet-controlediensten geweest.

<i>(Bedragen x € 1.000)</i>	2014	2013
Controle van de jaarrekening	80	76

Personeelsleden en bezoldiging

Het fonds heeft geen personeel in dienst. De beheersactiviteiten worden op basis van een uitvoeringsovereenkomst verricht door personeel in dienst van uitvoeringsorganisatie dan wel vermogensbeheerder. De bestuursleden van Stichting Pensioenfonds "Protector" hebben in 2014 geen bezoldiging ontvangen.

11. Mutatie technische voorzieningen

(Bedragen x € 1.000)	2014	2013
Pensioenopbouw	36.621	49.509
Indexering en overige toeslagen	12.268	11.699
Rentetoevoeging	5.907	5.584
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-53.782	-52.031
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-2.106	-2.165
Wijziging marktrente	320.082	-52.112
Wijziging actuariële uitgangspunten	-5.671	2.067
Wijziging pensioenregeling (Levenslang partnerpensioen)	-1.125	-
Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen	-8.426	13.739
	303.768	-23.710

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen het effect op de voorziening pensioenverplichtingen uit hoofde van de in het verslagjaar opgebouwde nominale pensioenrechten. In deze post zijn ook de individuele inkomende en uitgaande waardeoverdrachten verwerkt.

Toeslagen

De pensioenrechten van pensioengerechtigden en de pensioenaanspraken van gewezen deelnemers kunnen jaarlijks voorwaardelijk worden verhoogd overeenkomstig de bepalingen van de pensioenreglementen van het fonds. Een besluit tot indexatie kan jaarlijks worden genomen door het Bestuur, indien de kosten van de indexering via een aanvullende premie door de TO zijn voldaan.

De pensioenrechten en de pensioenaanspraken kunnen jaarlijks per 1 januari worden verhoogd met maximaal 90% van de procentuele stijging van het afgeleide prijsindexcijfer over de periode van een jaar eindigende op 30 september voorafgaand en wordt afgerond op twee decimalen, met dien verstande dat het percentage maximaal gelijk is aan het percentage waarmee de algemene lonen bij de werkgever zijn gestegen in het voorafgaande kalenderjaar. Het Bestuur beslist evenwel jaarlijks in hoeverre pensioenrechten en pensioenaanspraken worden aangepast. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd. De premie voor de toeslagverlening in een jaar wordt voor 1 januari in dat jaar door de TO betaald.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met 0,379% (2013: 0,351%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2013.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

In de voorziening pensioenverplichtingen zijn de actuariel verwachte uitkeringen opgenomen gedurende het boekjaar. Onder deze post is de verwachte vrijval uit de voorziening pensioenverplichtingen uit hoofde van het doen van uitkeringen verantwoord.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

In de voorziening pensioenverplichtingen is een voorziening opgenomen ter dekking van toekomstige excassokosten. Een deel van deze voorziening valt vrij door het doen van uitkeringen in het boekjaar.

Wijziging marktrente

Het verloop van de voorziening pensioenverplichtingen is gebaseerd op de rentetermijnstructuur per 31 december 2013. Ultimo boekjaar vindt een omrekening plaats naar de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2014. Het effect van deze omrekening is onder deze post verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Hieronder is het gevolg van de invoering van de Prognosetafel AG 2014 in het verslagjaar 2014 een vrijval verantwoord van 5.671 duizend euro.

(Bedragen x € 1.000)	2014	2013
Resultaat op sterfte	-4.360	988
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-2.992	341
Resultaat op mutaties	891	-3.176
Resultaat op overige technische grondslagen	-1.965	15.586
	-8.426	13.739

Het resultaat op sterfte wordt veroorzaakt doordat er in 2014 meer (gewezen) deelnemers zijn overleden dan verwacht op grond van de overlevingsgrondslagen, dit heeft geleid tot een vrijval van de technische voorzieningen.

Het resultaat op arbeidsongeschiktheid is veroorzaakt doordat er in 2014 weinig mutaties op arbeidsongeschiktheid hebben plaatsgevonden.

Onder het resultaat op mutaties is het effect opgenomen van individuele keuzes van de deelnemers bij pensionering en overige mutaties die doorgevoerd zijn in de pensioenadministratie.

Het resultaat op overige technische grondslagen is het gevolg van de wijziging van de pensioenleeftijd begin 2014.

12. Saldo overdrachten van rechten risico pensioenfonds

(Bedragen x € 1.000)	2014	2013
Inkomende waardeoverdrachten	1.950	1.567
Uitgaande waardeoverdrachten	-216	-1.073
	1.734	494

Dit betreft de ontvangst van of betaling aan pensioenfondsen of pensioenverzekeraar van respectievelijk de vorige of nieuwe werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. De ontvangen koopsommen worden aangewend voor de inkoop van extra dienstjaren.

(Bedragen x € 1.000)	2014	2013
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
Toevoeging aan de technische voorzieningen	2.086	1.761
Onttrekking aan de technische voorzieningen	-219	-1.157
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
De overgenomen pensioenverplichting	-136	-194
De overgedragen pensioenverplichting	3	84

13. Herverzekeringen

(Bedragen x € 1.000)	2014	2013
Premies stoploss	26	27

Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Vaststelling van de jaarrekening door het Bestuur

Het Bestuur van Stichting Pensioenfonds "Protector" heeft de jaarrekening 2014 vastgesteld in de vergadering van 22 april 2015.

Breda, 22 april 2015

Stichting Pensioenfonds "Protector"

Het Bestuur

A.J. van der Linden	Voorzitter
P. Huisman	
G.M.W. Shultz-Sibbel	
J.J.M. Muffels	
M.J. den Hertog	
P.J.C. Mertens	Vice-voorzitter
M. Meulblok	
P. Weijel	

Protector

PENSIOENFONDS MEDEWERKERS EXXONMOBIL NEDERLAND

Overige gegevens

Overige gegevens

1 Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe financieel toetsingskader

Met ingang van 1 januari 2015 is het nieuwe financieel toetsingskader (hierna nFTK) ingegaan. Vanaf 2015 gelden andere eisen omtrent de waardering van de technische voorzieningen en de bepaling van de dekkinggraad. Hieronder wordt aangegeven wat de impact is van de wijzigingen op het fonds per 31 december 2014.

Waardering technische voorzieningen

Voor de waardering van de technische voorziening wordt gebruik gemaakt van de actuele risicovrije rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB. Deze rentetermijnstructuur wordt gebaseerd op actuele markrentes voor looptijden tot 20 jaar en groeit daarna richting een Ultimate Forward Rate (UFR). De UFR bedraagt 4,2%. De driemaandsmiddeling van de rente wordt niet meer toegepast vanaf 1 januari 2015.

De impact van het niet meer toepassen van de driemaandsmiddeling op de technische voorziening van het fonds bedraagt 79.613 per eind december 2014, de technische voorziening stijgt hiermee van 1.874.830 duizend euro naar 1.954.443 duizend euro. De dekkinggraad daalt hierdoor van 125,0% naar 119,9%.

Dekkinggraad en beleidsdekkinggraad

De actuele dekkinggraad wordt in 2015 berekend door de waarde van het vermogen te delen door de waarde van de technische voorziening. Aangezien de technische voorziening gewaardeerd wordt op basis van de actuele rentetermijnstructuur kan de dekkinggraad sterk fluctueren met de dagkoersen op de financiële markten. Daarom wordt naast de actuele dekkinggraad een meer stabiele dekkinggraad geïntroduceerd, de beleidsdekkinggraad.

De beleidsdekkinggraad voor het fonds is het voortschrijdend gemiddelde van de laatste twaalf maanden van de actuele dekkinggraad. In de middeling worden de aan DNB gerapporteerde dekkinggraden meegenomen.

De beleidsdekkinggraad bedraagt 131,6% per eind december 2014.

Vereiste dekkinggraad (VDG)

De rekenregels voor de vereiste dekkinggraad worden aangepast. Deze wijziging is al in 2011 aangekondigd in het document "Uitwerking herziening berekeningssystematiek vereist eigen vermogen" van juni 2011. Naast de wijzigingen uit dit document in de rekenregels geldt dat ook voor de VDG de nieuwe UFR van toepassing is.

Omdat alle dekkinggraden die ten grondslag liggen aan de beleidsdekkinggraad gebaseerd zijn op een rente met driemaandsmiddeling is het ook toegestaan om de VDG per 1 januari 2015 te berekenen o.b.v. een rente met driemaandsmiddeling.

De VDG wijzigt door de gewijzigde rekenregels en nieuwe UFR (zonder driemaandsmiddeling) van 115,1% naar 122,5%.

Financiële positie

De financiële positie van het fonds wordt bepaald aan de hand van de beleidsdekkinggraad en de vereiste dekkinggraad. De beleidsdekkinggraad moet ten minste het niveau hebben van de vereiste dekkinggraad. Als de beleidsdekkinggraad van het fonds onder de vereiste dekkinggraad ligt, is er sprake van een tekortsituatie en maakt het fonds een herstelplan.

Op basis van het nFTK is er geen sprake van een tekortsituatie.

Studie cross-border pensioenfondsen

In maart 2015 hebben de Toegetreden Ondernemingen het Bestuur en Verantwoordingsorgaan een brief geschreven over een studie naar een cross-border pensioenfonds. In de voorgaande maanden was er door de Benelux ExxonMobil ondernemingen een inventarisatie gedaan naar mogelijke efficiëntie verbeteringen voor zowel het beheer van pensioentoezeggingen in het Nederlandse fonds, de Stichting Pensioenfonds "Protector" als het beheer van de Belgische pensioentoezeggingen in het Belgisch ExxonMobil

OFP fonds. Deze inventarisatie heeft geleid tot de conclusie dat het onderbrengen van de pensioentoezeggingen in één gezamenlijk fonds kan bijdragen tot een aanzienlijke kostenbesparing in de uitvoering van de regelingen zonder dat de regelingen en toezeggingen in de beide landen wijzigen.

De ondernemingen hebben dan ook besloten een studie te doen naar de mogelijke oprichting van een gezamenlijk pensioenfonds voor Nederland en België. Het voornemen is een fonds te vestigen in België door uitbreiding van het bestaande ExxonMobil OFP naar een cross-border (IORP) pensioenfonds.

Er is benadrukt dat deze studie niet gaat over de inhoud van de pensioenregeling en de afspraken die gemaakt zijn over indexatie; deze afspraken blijven onverminderd van kracht. Ook de pensioenadministratie zal niet wijzigen en blijft uitgevoerd worden door Syntus Achmea.

Het Bestuur van "Protector", het Verantwoordingsorgaan en de Ondernemingsraad zijn gevraagd om deel te nemen aan een gezamenlijke klankbordgroep om deze studie te begeleiden en daarmee de belangen van alle betrokkenen te behartigen. De studie beoogt verdere invulling en keuzes te bestuderen die gemaakt moeten worden voor een cross-border pensioenfonds en eveneens met aanbevelingen te komen voor de opzet van het cross-border pensioenfonds. Medewerkers (deelnemers) en gepensioneerden zijn op de hoogte gesteld. Over de verdere voortgang van de studie zullen belanghebbenden door middel van infobulletins, informatie sessies en brieven op de hoogte gebracht worden. Het Bestuur en het Verantwoordingsorgaan hebben besloten deel te nemen aan de klankbordgroep en zullen de komende periode veel aandacht aan deze studie geven.

2 Resultaatbestemming

Reglementaire bepalingen omtrent de resultaatbepalingen

Bepaling overschot/tekort

In de uitvoeringsovereenkomst tussen het fonds en de Toegetroeden Ondernemingen is hierover het volgende vastgelegd:

De jaarlijkse afrekening wordt bepaald aan de hand van het aanwezige vermogen - voor vaststelling van de afrekening - aan het eind van het boekjaar:

- a) Indien het aanwezige vermogen meer bedraagt dan de premiekortingsgrens dan wordt het overschot ten opzichte van de premiekortingsgrens in mindering gebracht op de reeds betaalde voorschotpremies en eventuele bijstortingen. Indien het overschot hoger is dan de betaalde voorschotpremies is de feitelijke premie nihil en vindt restitutie plaats.
- b) Indien het aanwezige vermogen minder bedraagt dan de premiekortingsgrens, maar meer dan het vereist vermogen, dan is de feitelijke premie gelijk aan de voorschot premie.
- c) Indien het aanwezige vermogen minder bedraagt dan het vereist vermogen, maar meer dan de ondergrens, dan is de feitelijke premie gelijk aan de voorschotpremie.
- d) Indien het aanwezige vermogen minder bedraagt dan de ondergrens, dan zullen de TO ieders aandeel in het tekort ten opzichte van de ondergrens uiterlijk 3 maanden na afloop van het boekjaar aanvullen. De feitelijke premie is daarmee gelijk aan de voorschotpremie plus alle bijstortingen.

Het Bestuur heeft op 22 april 2015 vastgesteld dat ultimo 2014 situatie a van toepassing was.

Premiekorting, respectievelijk restitutie zoals bepaald in Artikel 4, lid 15a van de uitvoeringsovereenkomst zal niet plaats vinden indien het Bestuur van mening is dat een dergelijke korting, respectievelijk restitutie in strijd is met de belangen van het fonds. In geval binnen het Bestuur geen eenstemmigheid bestaat over de vraag of van een zodanige situatie al dan niet sprake is, zal advies van de Deelnemersraad worden gevraagd.

Resultaatverdeling

Het resultaat over 2014 ad € 75.942 is toegevoegd aan de algemene reserve.

3 Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds "Protector" te Breda is aan Mercer (Nederland) B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een Actuariële Verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2014.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het Bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeelsvorming van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- heb ik onder meer onderzocht of de technische voorzieningen, het Minimaal Vereist Eigen Vermogen en het Vereist Eigen Vermogen toereikend zijn vastgesteld en
- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegane verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds. Mijn oordeel is gebaseerd op het Financieel Toetsingskader zoals dat op balansdatum van toepassing was.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, in overeenstemming met de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum ten minste gelijk aan het wettelijk vereist eigen vermogen. Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een toereikende solvabiliteit.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds "Protector" is naar mijn mening voldoende. Daarbij heb ik de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen die afhankelijk zijn gesteld van de door de toegetreden ondernemingen ter beschikking gestelde middelen, mede in aanmerking genomen.

Amstelveen, 22 april 2015
Drs. E.J.H.B. Koenders AAG
verbonden aan Mercer (Nederland) B.V.

4 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het Bestuur van Stichting Pensioenfonds "Protector"

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2014 van Stichting Pensioenfonds "Protector" te Breda gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en de staat van baten en lasten over 2014 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het Bestuur

Het Bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het stichtingskapitaal en reserves en het saldo van baten en lasten getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het bestuursverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het Bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de

toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het Bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het stichtingskapitaal en reserves van Stichting Pensioenfonds "Protector" per 31 december 2014 en van het saldo van baten en lasten over 2014 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden

wij dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen
beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist
in artikel 2:391 lid 4 BW.

Amsterdam, 22 april 2015
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. H.C. van der Rijst RA

Protector

PENSIOENFONDS MEDEWERKERS EXXONMOBIL NEDERLAND

Bijlagen

Robot System

FINING SOLUTIONS

FINING

1 Verloopstaat deelnemers

	Aantal	2014 Aantal	Aantal	2013 Aantal
Deelnemers				
Stand vorig boekjaar		1.437		1.608
Nieuwe toetredingen	83		71	
Ontslag met premievrije aanspraak	-16		-194	
Ingang pensioen	-25		-46	
Overlijden	-8		-2	
		34		-171
Stand einde boekjaar		1.471		1.437
Gewezen deelnemers				
Stand vorig boekjaar		1.117		1.046
Ontslag met premievrije aanspraak	16		194	
Waardeoverdrachten	-2		-9	
Ingang pensioen	-36		-48	
Overlijden	-1		-3	
Afkopen	-3		-3	
Overige aanspraken	2		-	
		-24		131
Stand einde boekjaar		1.153		1.177
Pensioengerechtigden				
Stand vorig boekjaar		2.329		2.273
Ingang ouderdompensioen	61		94	
Overlijden	-109		-72	
Afkopen	-5		-3	
Toekenning nabestaanden pensioenen	65		46	
Beëindiging wezenpensioen	-		-9	
Overige oorzaken	-8		-	
		4		56
Stand einde boekjaar		2.333		2.329
		4.957		4.943

Noot: op 1 oktober 2013 zijn 163 deelnemers gewezen deelnemers geworden ten gevolge van de verkoop van de Films plant in Kerkrade.

Stichting Pensioenfonds "Protector"

Administrateur: Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V.

Postbus 90170

5000 LM Tilburg

Telefoon: (013) 462 2356

E-mail: pensioenfonds_protector@achmea.nl

Internet: www.pensioenfondsprotector.nl